

כאור כשרים, או רצה חדשי השמש, או חדשי הירח, או שני הירח בתחבולות יסכימם עם שני השמש (ל"א שישכימם אותם עם שני השמש בתחבולות) כאשר בהכמת העבור. הייתה רוצה שישיובני הקראים תשובה מספקת על זה והדומה לו; ואשוב לדעתם, כי רצוני להשתדל שישיובני תשובה מספקת כאשר אשאלם, על מה שיתיר

אוצר נתמר

קול יהודה

זו לשמור ימי חדש הלכנה ויחיו המועדים זמניהם שמורים, ומשה לא הזכיר בחזרה שנספור י"ב חדש או י"ג רק אחר בחדש שנמלא אפי"ב בו נהל לספור והוא יקרא לראשון, בין שהיה השנה מ"ב חדש או מ"ג וכו' עד אחרו והיה קבלה בידם שלעולם יעברו ב"ד שבע שנים בכל י"ב שנה וכו', עד אחרו והנה התברר לך כי כלל שהיהו ישוב בכל המחזור שנת החמה ומדשימו המיד דשני הלכנה. ובזכור ה' שהדרימו בדרך ישרה וכו'. ע"כ מדבריו שלקחתי משם כפי זרכו אל הציבור. עוד הכה צ"ח בהר ח"ל, ויהודה הפרכי אמר כי ישראל היו מונין בהשגבן השמש, ואילו היה זה נכון הנה לא פירש משה מהלך שנה

תשרי: או רצה חדשי השמש. ר"ל שנהלך שנת החמה ל"ב הלוקים שנים וכל חלק ממנו יהיה זמן חודש אחד: או חדשי הירח. שכל חודש כ"ט יום י"ב שעות תש"ג: או שני הירח. ר"ל שנהלך תפיס שנים עבר חדשי הירח שהוא ש"ד שנים ח' שעות תתע"ו הלוקים: ובתחבולות יסכימם עם ימי השמש כאשר בהכמת העבור. שרואים לקבוע עשרים בלחה שנים כדי להשוות שנת החמה עם שנת הלכנה, וכמו שאנו קול ישראל מהשנין ג"כ נכון הוא: הייתה רוצה שישיובני הקראים וכו' ואשוב לדעתם. אם ישונו לו הקבלים תשובה נכונה על זה ועל כיוצא בזה גם אני אאמין דעקם: כי רצוני להשתדל. כלפי מה שאמר בזה"ל תשובה על זה והדומה לזה אמר כי יש עוד בלחה עתיסה: על מה שיתיר

החמה, כי חכמי החולות לא יכלו עד הנה להוציאה לאור, כי חכמי הדור מוסיפים על רביע היום חומש שעה, ומלמי וחביריו אומרים כי יהסר חלק משלש מחלות ביום והוא קרוב ממהלך העבור, והבאיהם אחריו אמרו חלק ממאה ושש, ואחרים ק"ו, ואחרים ק"ל גם ק"פ, כי יש מי שהוא שנהו להשלמת המזלות מנקודה גדולה, ויש מנקודה הגלגל הטעון לזמון ולשמאל, ואמרו זכרונם לברכה. ועוד כי פירוש חודש יכחוש הפרכי וכו', ע"כ. וכבר ביאר הרמב"ם העיקר הזה בראש הלכות קידוש החודש באתרו חדשי השנה הם חדשי הלכנה, שאלמר עולה חודש בחדשו, ונאמר חודש הוא לכך ראש חדשי. על אחרו החמים הראה לו הקב"ה למשה בצרלה העבודה לדמות לבנה ואמר לו כזה ראה וקדש. והשנים שהיו ממשכים הם שני החמה שנאמר שמור את חדש האפי"ב, וכמה יתרה שנה החמה על שנה הלכנה קרוב מ"א יום, לפיכך כשיקבץ מן החובסות האלה כמו שלשים יום או פחות מעט או יותר מעט מוסיפים חדש אחד ועושים אותה השנה י"ג חודש והיא הקבלה שנה מעוברת וכו'. ובזכור ו' הכה כל י"ב שנה שהיו משיבין מנין ימי י"ב שנים מעוברות וי"ב פסויות נקרא מחזור. ולמה הכתנו על מנין זה, שבזמן שאלה שנה מנין ימי י"ב שנים פסויות ושבע מעוברות ושעויהן והלקיחן ושאלים כל חלק ושמונים הלקי שעה, וכל כ"ד שעות יום, והוסיף למנין הימים, המלא הכל י"ב שנה משני החמה שכל שנה מהן שש"ה יום ושש שעות כשורה, ולא ישאר ממנין ימי החמה בכל י"ב שנה הון משעה אחת והפ"ה חלקים, סימן יום אהפ"ה. נמצא במחזור שהוא כזה החדשים כלם חדשים הלכנה והשנים שני החמה וכו', ע"כ. והנה לפי הגרסא היו המלכים והכשדים מונים לשנת החמה כיהודה הפרכי, ומדשיהם חדשי חמה גם כן, כי חלקו שנתם ל"ב חלקים ככוכבים שקדם זכרם, כמו שידועה הסכמתם ברוב מנהגיהם כפי מה שזכר הרמב"ם בהרבה מקומות ומגלגל ב' שמות אצל אמרו ושאלה הוא משכנתה וגו' ובפ"ה שאר על אמרו פרוק ממי הזכיר וגו'. אמנם ההפך ציימם יהיה חודש השמש בשנה כפי חלק השמש שזכר הרמב"ם ב' כפר סיני אשר זכרנו, כאילו האמר ששנה המלכים היהה משש"ה ימים ורביע חסר חלק משלש מחלות כהלמי, ושנת הכשדים הוסיפה חומש שנה על שש"ה יום ורביע כחמי הדור, וכפי החלוק בשיעור השנה אלאם יתחלק גם כן שיעור החודש שהוא חלק שנים עשר ממנה. ואחרי הציור ספק בין חודש חמה לחודש חמה, העיר ספק גם כן אם היה כונה לחדשי השמש כמלכים והכשדים והכוונים, או לחדשי השנה לבנה כשעמאלים והקראים אשר יבא זכרם סימן ל"ה. גם למה שאמר אז שני הירח וכו', היהה אורה מאלף הקדמיהו, כי אמנם הכונה בזה אל המחזור שסודר עיניו אללנו להכנים בתחבולות על ידי העבורים בין שנה הלכנה מש"ד יום לשנות החמה משש"ה יום ורביע, שבזמן שמקום יונה להתברר בו החודש נבחימה הלכנה, והאפי"ב נבחימה השמש כאשר האירו עיניו שני המחורות הגדולים צינעני דברימה היואפים לקבלתה. ושיעור הדברים קך האז או שני הירח והיכיתם בתחבולות עם שני השמש וכו', והוא מה שבהבאר במופתח אמרם שמהו זה או שני הירח שישכימם אותם עם שני השמש בתחבולות: ואשוב לדעתם וכו'. כי עד הנה היה חסר כסודר מנין כלפי המלך, כאמרו המראה וכו', ועמה הסב את פניו כלפי הקבלים, עם היות גלפי החולות כל הרלוות הללו מוטות לשכר מהלעות הקבלים לא זולת: על מה שיתיר החי לאכול. בל"א

שיתיר החי לאכול, ומה ענין הזביחה, ושמה היא נחירה או הרג כאשר יודמן, ולמה נאסרו זבחי ארמיים, ומה הוא שיש בין זבחו והפשטו ושאר מלאכתו. והייתי רוצה שיבאר לי החלב האסור, והוא דבק עם המותר במעים והקיבה, וזולת זה סנקור הבשר, ושימסרו אלי הגדר שבין המותר והאסור, כדי שלא אחלוק בו עם חברי, וכן האליה האסורה אצלם היש לה נדר, ושמה האחד יסיר קצת הזנב ואחד יסיר

קול יהודה

אוצר נחמד

שיתיר החי לאכול. כענין שנאמר כי ירחק מן המקום וזכתה מעקב וגו', מה כוונת הזביחה ובלאזה מקום כוונת? ושמה היא נחירה. מי יאמר לנו שזו כוונת שחיסה נזלא? והק' הקדמים מודים בזה, מנין לכם זה לומר הקבלה? ולמה נאסרו זבחי ארמיים. כענין שנאמר וקרא לך ואלהם ומנחו, כדי מקרא מלא שאסור לאכול זבחי נכריים, מה שיש זבחי ישראל לזבחי נכרי, מלא לא נאמר בזה כי יסיר סנין סוכיה. והם יאמרו הקדמים שלשון זביחה כיוון שישמעו כענין לשון נזלא, א"כ אם נכבדי שנתן קן למת לא יאכל כסרבל, ולמה לא נאמר אורחו שיתורת מלא וכלל זביחת נכרי: ומה הוא שיש בין זבחו והפשטו ושאר מלאכתו. אולי יאמרו שגזרת הכתוב הוא שלא יתעסק הנכרי בזבחה כשישאר אולי, א"כ אם יפסית הנכרי בכשר או יתנחלו לא יאכל ישראל א"כ: שיבאר לי מה ההלכה האסור. מה הוא סנקור חלב שיהא אסור בכלייה ואיזה הוא השומן המותר. ומה דלי שאלוה שיוי מקריבין מן הקרבן הוא האסור, והטעם נאמר והקריב ממנו את החלב הממסך את הקרבן ואת כל החלב. אשר על הקרב (ויקרא ג'), כדי שיש חלב של הנני מעיים האסור בכלייה, ואיזה המותר בכלייה. וחז"ל אמרו בחולין (דף ג' א') חלב של הממסך ובימי הכותות אסורים וזו חלב של הקרב. והחלב שנתת ספרים, לנוי מתת הקרס שקורין ענן ג' א"כ הואו הדבוק בכרס עומה, ג"כ לדעת קצת המוקדים אסור וזכור בש"ע וי"ד סימן ס"ד, מלבד בני יריעות שנהגו בהם נתיקתו וזכור בש"ע בכנס"ס א. וכן חלב של הדקין לידן אסור באורך חמה משתחוללין ללאח מן הקיבה ומשם יאילץ שומן הוא וזכור בחולין שם ובע"פ ס. וכן חלב הקיבה ששע השפת אסור (הקיבה עשויה כעין קפה) ומה שהוא מחוץ לעגול אסור לכ"ע, והוא בש"ע כ"ל ובגמרא חולין (דף קד') כדי שלא אחלק בו עם הברדי. כלומר שעם היות שגמרא מלאה שנתקן (בגמרא שם) חלב הקיבה וזבחה הדקין, הנה הם נתקנו וזכור ע"פ דבריה הכתובים וסודות שממכרו להם כסווי לדרוש כדי ומשע, אבל הקיבה הנה שאין לו כל נתיב אל הכותב עיניו, כל אחד יכול לתקן על חבירו בלי שום יסוד, וזו יתעקש לדרו כן וזה יתעקש לדרו עליו עשם וספרה: וכן האליה האסורה אצלם. הנה נכתוב נאמר בקריבת הכבשים חלבו האלים תמימה לעמח הטעם יסורנה. והנה חז"ל אמרו שאין האלים עומה אסורה בכלייה כמו שאמרו בחולין (דף קד' י"ג). והרמב"ם בש"ע מה' מאלכות אסורות כתב ז"ל. שלש חלבים הן שמיים עליו ברכה, שעל הקרב, ושעל הלכות, ושעל הכסלים. אבל האלים מותרת בכלייה, לא בקרא חלב אלא לענין קרבן גלגד, כמו שקראו חלבים לכות ויורקת הכבד לענין קרבן, ע"כ. והרמב"ם פ' ויקרא על חלבו האלים ז"ל. חלב גישון הקודם השומן הנכר וכו' והנה חז"ל אמרו חלב גלגל אבל י"כ שש שומן וכו' עד והכתוב הוא חלבו האלים תמימה שיהיה שיקריב ממנה חלבו האלים תמימה, כי כאשר יסיר האלים תמימה עד הטעם ר"ל בלכות יוסר עמה חלב רב, ע"כ. והטעם בש"ע וי"ד סימן

בלחה אופן חסיה השמימה מותרת הכע"ח לאכול, כי נבמה בחיים בחזקת ליסור עומדה עד שיועד לך במה נעשה (פ"ק דחולין). ולא חלמך הכרי הכתוב מלמדו שיהיה זביחה, לז"ל ומה ענין הזביחה וכו', כי מחלמך הכתוב וזכתה וכו' לא ידענו מה הוא, למה הקבלה שזכורה החמשה תנאים. שהיה, לרעה, חלדה, הכרמה, ויעקור (פ"ק דחולין). וכבר דרשו רז"ל כאשר צויתך מלמד וכו': ולמה נאסרו זבחי ארמיים. כאלמר שם שחלמך נכרי נביה, והטעם משום דלאו במופת שחיסה הוא: ומה הוא שיש בין זבחו וכו'. שמעשה שחיסתו ואלמר ומעשהו כהפסד והחוח ויזאל חין בו ליסור. והנהלה כעממו דהואיל וזוהי במופת שחיסה הוא הוה ליה כוונה ולא קריבין בלא זביחה: והוא דבק עם המותר במעים והקיבה וזולת זה מנקור הבשר. ל"א הואו דבק במעים ובקיבה וכוונת זה וכו'. והטעם אמת היא לבקש מן הקדמים ציבור מספקין להבחין בין החלב האסור ובין השומן המותר, ליתום לבקשים יחד במעים ובקיבה וכוונת זה ממקומה הבשר אשר למנוי על מקורו להשניח ממנו כל חלב, וזכר מעים וקיבה כדמות למת שאמרו רז"ל ריש מעיה במתא כתי גירד: ושימסור אלי הגדר וכו' כדי שלא אחלוק בו עם חברי וכן האליה וכו'. כהן הרמב"ם פ' ויקרא על חלבו האליה וכו'. שם חלב בלשון הקודש השומן המכרד שמיטו ע"כ הכשר כדברי אחד, כי השומן המחברד בבשר שמיטו נפרד ממנו יקרה שומן וכו', והנכח הוא הנפרד אשר עליו קרס ונקלף לא יתערב הלשון בהם בשום מקום וכו'. והנה חין באליה חלב כלל, אבל יש בה שומן שאינו נפרד, כמו שיש בכל מה טוב ירך ורפך, וכן ידעו הרופאים שבצבעו ובלדדים ובלאיה הוא חם ולא, והנפרד מן הבשר כמו אשר על הלכות קר ולא ונס ועבה וקפה להכביל בחסועממא וממרה כלתו ויוליד להם לכה ופוסח. ואמרו כי טעם השומן שאינו נפרד מן החלבו הוא שומן שעל בני האליה בכלל, כי חינו חלב בשמו ולא בצבעו וכו', והכתוב הוא שאמר חלבו האליה תמימה שיהיה שיקריב ממנו חלבו האליה תמימה, כי כאשר יסיר האלים תמימה עד הטעם יוסר עמה חלב רב אשר הוא ממונב בני גד הפעמי וכו'. ואחרי הרבותו דברים על ככה אמר והאורכתי להחזיק בזה להכוח פוסח של דוקים ומ"ל, כי בדברי אורה נאמר ענה כסיל כאלוהו וכו', ע"כ. ועל דבר האליה

יסיר הכף כמו שהוא. והייתי רוצה שיבאר לי העוף המהודר מן המטא, וזלת המפורסמים, ריצוני לומר בן יונה או תור, ומאין הוא אומר שאין התרגמות והאוח והקורא ואלברביא מהממאים. והייתי רוצה שיתן לי גבול אל יצא איש ממקומו ביום השבת, אם הוא ביתו או חצרו או רשותו אם יהיו לו חצרים רבים, או סבואו, או שכונתו, או מדינתו, או מגרש עירו, אחר שתיבת מקום סובלת זה ויותר מזה. והייתי רוצה שיראה לי גדר המלאכה האסורה בשבת, ומה הוא המונע מהקולמוס והקסת להניח התורה, ותתיר לו למלטלם הספר הגדול והשלחן ושאר המאכלים

קול יהודה

האלהים גם הראש"ע ערך מלחמה עגס פרשת ט במאמר פטס אחת בא אלי דקוין אחד ושאלני אם האלהים אסורה מן התורה וכו'. ע"פ. ואלס גם הוא שנה ברואה וברע ממנו כמו שכתב עליו הרמב"ן, וזה כי בכלל תשובתו לדקוין ברח מן הרמז אל האש כי צבואו לכלל הודאה שהאלהים הקדש חלב בא לכלל עטות להסיר חלב בשר חולין מן התורה והסארי איסורו מדברי סופרים, וכבר העידוהו על זה למעט כ"ו י"א. ומכל אלה נה אור על דברי החכר שעמדט על ביאורם: והייתי רוצה שיבאר לי העוף המהודר וכו'. כמו ששנינו פרק אלו ערפות סימני צמחה והיה למארו מן התורה וסימני העוף לא למארו, אבל אמרו החכמים כל עוף הדורס טמא, וכל שיש לו זנבא יתורה חזק וקורקט נקטט סהור, כל אליעזר בר' דקוק אומר כל שף החולק את נגליו טמא: וזלת המפורסמים ר"ל בן יונה וכו'. פראס אלה מזולתם לטכאס הוא מד מה שהכשרו לקרבן צמחוט מפורט: ומאין הוא אומר וכו'. כי התורה לא הכדילה בין הטמא ובין הטהור: והקורא. אמרו שהוא השוף הנקרא פיריו"ל בלעז: ואלברביא. שס עוף סהור בעברי, ולא ידעתי מה הוא, ובכל שמט זכרו: גבול אל יצא איש. דדרשנין ליה ס' מי שהולאחו לו אלפים אמה. והרי"ף פסק ס' פרק קמא דערובין שזה אינו אלא מדרבנן, אמטט מ"ב מיל ומעלה הוא מדאורייתא, וזה מתכ הירושלמי שהביאט, ואתרין קו מתשך בדבריו אלה לאמר, נמלח עטוט הטהור שבת מהן דרבנן ומתן דלאורייתא מחלטים אמה ולמעלה עד י"ב מילין לוקה עליהן מדרבנן, ולר' עקיבא לוקה עליהן מדאורייתא, דכתיב מקיצי העיר והואה אלף אמה וגו' וכמידי מדמוס מתוך לעיר אל פתח קמח אלפים וגו', אי אפשר לומר

אוצר נחמד

סימן ס"ד ס"ה כהנ ז'ל. האלהי מוהרת ובלדד שיקר ממט צעלר טיט, ומנאלו ממ"ט הכי' בשס מכרי' הריב כנרסס צבאר כגולה, וסס למר שוב חלב גמור מן התורה, ואני איני יודע מקום לזה הספק שלדד פנים. ומ"ט ככ"י שפוט מדברי הרי"ף והמכ"ס חשקיו ולא מנאלו, ואדרבתי כמכ"ס כמט אלוים רק שלשט מיני חלבים ולא זכר חלב האלהים שממט ללד פנים, ואין כלן מקום של מקום עמור אלו. ומנאלו לעיננו. סנה הקראס וימרו שהאלהים אסורה באכילה כמ"ט הרמב"ן במקום הטור, ולזה אמר הטור וימרו גדר האלהים עד איסוס מקום היא אסורה, וכמכ"ס אמר עומת הטעם ויכרס, מה פירושו: הרב כמו שהוא. טעמט שבו תקטט האלהים: וזלה המפורסמים. לטכוריס, כמו טור או יונס הטכריס בקרבן, וצמח יכדיל בין העופות הנבלים מפורסמים איסוס מהס טכור: ומאין הוא אומר וכו' והקורא. הוא מין עוף סהור, כמ"ט רכ"י במשט ריש פרק גלוה היקן (כ"ס הגיכוח סכנוס דרש"י ט) ואלברביא"א. שס מין עוף סהור נומן כמנר: שיתן אל גבול אל יצא איש ממקומו. סנה ח"ל פירשו הכתוב סנה כספ"י דעירובין על כוללה מרבוח סיחיד לרשות כריס, אמטט הקראס הירושלמי אחר פטט כמכ"ס ואיסוס יודעיס מקלה, וימרו עד כמה לא יאל האיש כצמח: או רשותו אם יהיו לו חצרים רבים. סכפויבס אל טיפוט שלל יאל מן החלטים והאלה: או סבואו. המכיו שלו, והמכיו הוא לכל השמות שני חלטים הורוסינו לו: או שכונתו. הרחוח שלו: או מדינתו. כלומר העיר שלו, ולס היא גדולה נקראת מדינה: או מגרש עירו. שהוא אלף אמה סיכוי סעיר: שתיבת מקום סובלת זה ויותר מזה. ר"ל שממעות ממקומו שי לפרט על מגרש העיר שהוא נקרא מקום שלו, וחלוי עוד יותר, שלל יאל מן הספר של כל המדינה: גדר המלאכה האסורה. סנה למר לא תשבו מן מלאכה ולא נתפוט סנה היא המלאכה: ומה הוא המונע מהקולמוס והקסת. שהוא כלי שבו הדיו, כלומר שבו עורט ס' נשילת סקאלמט וסקסת לנגיה אשניו אוח אחת צמורה שהוא אכור. ודבריו מוכיחים שהקראס מודיס שאכור לטכוד צמח: ויותר

אלפים אמה שכבר נאמר חלף אמה אלא חלף מגרש ואלפים אמה שדות וכרמים. ומשניט עשר מיל ומעלה לוקה עליהן מדאורייתא לדברי הכל, דכתיב אל יאל איש ממקומו וירויטו שניט עשר מיל כנגד מהרה ישראל, ע"כ. וכן דעת הרמב"ם פ' כ"ז מלכות שנה והיא סכמחה הגאונים לפי מה שכתב סנה המגיד. אבל הרא"ש והמרדכי סוכרים דלפיו חון י"ב מיל איין איכתיב אלא מדרבנן לפוט נגמח דילן, ולזה הכמיטו הרמב"ן והרשב"א כמובאר שם במגיד. ואלוט דעת החכר צנה דעת הרי"ף וחכריו מחשר הביאו בכלל משפטי התורה הנרכיסי לקבלה. וכן צמח שזכרנו טעם לאכתיב מבריש דבריו אלה, כי אמטט נממח פניו למחלוקת רכי עקיבא ורבנן אשר זכרנו: ויותר מזה. שס שקוס מיוחד וכולל קטן וגדול: גדר המלאכה וכו'. הן כמה אצות מלכות תרעיס חסר אחת הסעיפות פרק כלל גדול: ומה הוא המונע מהקולמוס וכו' והתיר לו וכו'. והלה הגיה שפי אזהרה צמורה הוא דבר שיש בו מוטו ואין בו פורח וליך ימיה זה בכלל המלאכה, ועספול בספר הגדול והשלחן וכו' שפרקן מרובט,

המאכלים ומעודת האורחים, ולטרוח בכל מה שיטרח האדם בכח לאורחיו, והם במנוחה ודוא ביגיעה, ויותר מזה עבדיו ונשוי, וכבר נאמר למען ינוח ואמתך כמון. ולמה נאמרה רכיבת בחמות הנכרים בשבת, ולמה זה נאמרה הסחורה. והייתי רוצה שידון בין כל שני בעלי דינים מסדר ואלה המשפטים וכי תצא, והפשוט שבתורה הוא סתום כל שכן הסתום, כי לא היו סומכים אלא על התורה שבעל פה. והייתי רוצה שאראה דיניו ומשפטיו בכל הירושות מפרשת בנות צלפחד, או איכות המילה

אוצר נחמד

יותר מזה עבדיו ונשוי. שם מורחם הכנה נסדוד שולמות וקוני העבודה, והכחוב לוח שימוה עבדיו כמוה בשבת: ולמה נאמרה רכיבת בחמות הנכרים בשבת. כס על שבתם כהמון ולפום הכרם מן הסורה שחלמן למען ינוח שוין וחמוק וגו', והמחמר אחר כהמון בשבת עובד בלא כנוכר בשבת (דף ק"ג), ולחמס חוקקו לחתור על רכיבה כהמון נכרי בשבת. וזלחמס שהדיר הימס, הלל רכיבה הכהמון בשבת אינו אישור דבר חורס רק מדרבנן, ומשנה שלמה היא כזויה (דף ל"ו), ואמרו בגמרא קטעס משארו רבנן מאוס כהמון יחוקן מוריס, ומס רלח לעשון על הקראים ממה שאמרו מדרבנן. ולא עוד שאלילו רכיבה כהמון אינו אישור דבר חורס שהיו משל אח עלמו וכמכר בשבת (דף ל"ד), וכתבו החוס' שם קטעס לפי שלא היה מלאכה כזוילל כוס במשכן שלא היו משאים החיים. ואלו הקראים מחוקים חוחס לאשור כמו כסמורס שזכר אל"ף. וז"ל שמשקס חוחס לפי דעמס שאכריס כסמורס בשבת ומחוריס טלולו סלוחוס ושאר טרות בשבת: שידין בין כל שני בעלי דינים. ר"ל כל המשפטים שידמו מהדינים הסמרים כמורס כסדר ואלס המשפטים וכסדר וכי תלל, כי מעמיס סס סמכריס כסכוס ורוב הדינים הוליוס חז"ל מן הסדות מדרסורס ומסקלס: והפשוט שבחורה הוא סתום ב"ש החתום. כס"ק דתניס (דף י') כזשנס ז"ל היה נדריס סורחין כלויר וזין לסס על מה שיסמכו, סלכות כסח תניגוס והמעילות הדי סס כסררוס סתלוס בשבטס סכן מקרל מועט והלכות מרובות. סדיין והעבודות ססכרות והסופלות ועירוט יז לסס על מה שיסמכו וכן סן גוסי חורס, עכ"ל המשנס. ובינה סדיין סהול ססמס סכחורס כמה לריך יגורר וסירוס ל"ס ססחוס סכן סלכות כסח ותניגוס וכו': כי אלס היו סומכיס מלל על חורוח שבעל פה. מלחל שלא תחללו כל ספרסיס כחורס, כעורל שיעקר ססמיס סמכנס כסמורס היא חורס סעמ"ס: שארלח דיניו. של הקרי: ספרשח כבורל צלפחד. סלחמס וזל בני יסרלל סדינר ללס כי ימוח וכן אין לו. ועדנה ככנס סעמיס מסופקיס, וכבר ספטו הלדוקיס סכנס יורכס נחלס כמקוס כס סכן, וסחוכס עמלס ר"ל כן זכרל עד ססודו לו כנוכר כמקן יס נוהלין. ולס יירש סלכ או סלס חל ככן ולס כעלל יירש סלח על זס לריך לקבל: וז איכות המילה. דיני המילס, ולס

קול יהודה

כמלאכות לא יתקעו, למה זה ועל מה זה. והדברי מוכיחים שהקראים רבגו אישור כמתיבה בשבת: ולמה נאמרה רכיבת וכו'. והלא אין כהמון נכרים בכלל חסרה לא תעשה כל מלאכה חסו וכך ובכך ענדך ולמתך ובהמתך וגו': ולמה זה נאמרה הסחורה. שזין אישורס מפרש כמורס, ולפי סרלס גס הקראים ספרסיס הימס: והייתי רוצה שידין וכו'. כי בכל אלס מקרל מועט והלכות מרובות. וכבר ידעה מהלוקתו של ריב"ז עם הלדוקיס כירושל כסח כמו ססופר פרק יס נוהלין, מיס ככ"ד כיה כסנל לדינל, פירוש ככ"ד כסכנס כסנו למספסנו, סכודו לו הלדוקיס סלח סירש כסח עם סח הכן, סהיו הלדוקיס לומריס עירש כה עם סח הכן, וספל לכן ריב"ז אמר להס סוסיס מיין זס לכס, ולא היה כסס אלס ססחמיר דבר חון מוקן אחד ססיס מספסס כנגדו ואמרו ומה כל כנו סללח מלח כחו סירשנו כחו סללח סמח ולל כל עכן וכו'. ולכסוף סלכי לו ריב"ז מה לכה כנו סכן יפה כסחי-כמקוס הלחיס חלחמ ככה סהורע כהה כמקוס לחיס (פירוש סכרי מינו כנוח ללפחד סירש כנססי ספר סחי אכיהס עם עני ספר סלחמיר חתן סללח סלחוח סללה כחוק לחי אכיהס, ולא לקחו בני חסר וכוות חסר כל כסני ספר, ומללח סס כן כה הכן קודמת לכה, ודיינו כנוח ללפחד סקדמו לבנות חסר). ולוחו היוס עשאוהו יוס טוב וכו', ע"כ. יס פירק למה סככב רלכ"ע כפרשח כנוח ללפחד חז"ל. וכן אין לו, סנה לוח כי הכן יירש סח אכיו. לחחיו, מלכ או מלס. סלחרו הקרוב לליו, מכל המשפחה. יירש לוחי, סנהל. וכבר פירשתי דרך חז"ל כסכוק לעס ככרי ולדנס סנהלוח, ולס יירש סלכ או סלס חל הכן, ומה סחירס (כ"ל סירש) סלחו, לריכיס סלחנו לקבלה, ע"כ. סך רוחס כי הלך ורך כדוך סכברו להויוס מן כהמון כל מה שספסר להויוס ממנו כפי מוכן מלוחיו, וחל"כ אל קבלת קדמוניו כעפו יסל. ולחח ידעה כי מה סככב לחחיו מלכ או מלס, הוא סוהר מן סלס, כדחמן פ"י ס נוהלין הלחיס מן סלס לל לחחיו לדעה עד היכן יד הפסס המופסע מגיע. וירש לוחי סנהל, כנגד מה סלחורס פרק יס נוהלין ומשפחה יירש לוחי וסלחיס מן סלכ נוהלין והלחיס מן סלכ נוהלין ומחוקים מלל לן, ולחמיר קרל ממשפחה יירש לוחי משפחה סל קריוה משפחה וסלפחה סל אינה קריוה משפחה, דכתיב למשפחותם לבית אבותם. וכנגד מה סלחורס סס והללס חל סלחו נוהל ולל מחיול מלל לן, דלמו רכנס סלחו זז סלחו מלח סלחיס יורש חל סלחו, ויכול סף היא סירשנו, חז"ל יירש לוחי הוא יורש לוחי וסלס חלס יורש סלחו. ולחרי סלחורס כי למספס כהכוס היס דין סירלוח יולל על פנים סמריס עמיס מדברי סממיס ז"ל.

המילה והצניצת והסוכה. ויבאר לי מאין הוא חייב בתפלה לאל. ומאין הוא מאמין שיש בית מועד לכל חי ונמול ועונש אחר הסיחה. ואיך הם דנין במצות הדוחות זו את זו, כמילה עם השבת או הפסח עם השבת, מי נדחה מפני מי, וחולת זה ממה שיארך ספור כלליו כל שכן פרטיו. השמעת מלך כוזר על חבור לקראים בדבר ממה שזכרתי לך, בסמך או בקבלה שאין בו ביניהם מחלוקת, ממסורת או מנקוד או מפועמים או מאיסור היתר או מדינין:

אמר

אוצר נחמד

קול יודעה

הדוע כי בכל זאת לא הסיב אמרו ימים לצאת קבלתם, כי היא בלי ספק אמונה אומן, אכן שמו לקבלתם רצון ולאמכתא בלשון הכתוב עם היומו לפי פשוטו בלתי מוכרח, על פי דרכם בפסוק לעם וכרי, אשר ילא ביאורו אללם שאין רשות ללדון למכרה לשום אדם ולפילו לישראל שגם הוא לעיניו זה לכרי נמש. וכמד זה כהב שרשאל שרשאל"ם כי אמרו לעם וכרי וגו' הוא מוכב לבי ימכור איש את בתו לאמה, והכוונה כי בצנאו לכבודו נה במכירתה לא ימשול למכרה לכרי כלל, ואין לזרך להוליא וכרי מידי פשוטו. ואמרי כן ילא וירו אומתם צבקבלת הכמים ז"ל בלחמו וחמת ונכח הוא כי אין רשות ללדון למכרה לאיש מישראל, זה ידענו מהקבלה ושמו זה לזכר ולאמכתא, ע"פ. ובמאמר שלם הורה על זה בלחמו ולדעת הגהלות ולא יירש האב או האם וכו'. והיא שפה אחת ודברים אחרים עם מה שזכר בבזך רבי יהודה הלוי חמיו, אשר הזכירו שם לסובה בפרשה בטה לפחד על אמרו כי בתפלו מה: במאין הוא דויב בתפלה לאל. כבר הוליא זה מלחמו ועבדתם את ה' אלהיכם, ומלחמו ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, ותיחל

ואם מלין בלילה, ועלר מהול מה דיעו: והצניצת. כמס חסין יהיה כסם ומה הם הנגדים שחייבים בלילת: מאין הוא חייב בתפלה. הכר סלך בשעת הכמ"ס שספק דחמלה עשיב מן הכורה כמ"ה מה' תלה (ע' ק'). ונחלס מדברי הכתר שיקראים קף הם אומרים שהפלה דבר תורה: שיש בית מועד לכל חי. פקום מיוחד לקבון הנפשות והשארקן לחמר היות: ובמול. לשלם לאיש כמול דיון, כי לא נח או כמקרה קבלה ביד הכו"ל, ולאולב שמכס הסורה יש תורה שבעל קף איך לא יכיר הכתוב ענה גדולה כולת כחורה שהיא יסוד ועמוד לכל הכורה והפאה כולה: כמילה עם השבת. אם השמיני מל כשנה אם המילה דוחה שנה אם לא: או הפסח. אם הפסח דוחה שנה, ומכ"ל למדו זה נגזרם טוב כריש אלו דברים. ומילה דוחה שנה למדוהו מכיוס השמיני כיום אפילו כבנת: שיארך ספור כלליו. כללי אלו הדוחות ביי"ה דוחה ל"ה הפרטים: בסמך. שפסמו סורלוחיסם ל' יחמו: או בקבלה. שקבלו כן מניי שפמיסם מן הקראים שאין ביניהם מחלוקת שלא יחא לכס חלק בינם ויבין עמלם, או אומרם כנה וכו' אומר כנה, מצלי יכור ראוי שיסמוך עליו, ואלא יתקין קתום על קתום כדמסורה או נקודה או צמירוש הפסוקים:

לא

בספרי וכוזרותמי ריש פ' תפלת השחר איזוהי עבודה משנה מורה להרמב"ם כה"ל חפלה פ"א: ומאין הוא מאמין שיש בית מועד וכו'. הוא עולם הגשמות בנן עדן וניהם שזכר בראשון סימן קט"ו איך קדמו חמיו לספר עמים ומדדו אותם לזורך ולרובה וכו', ובי לא חזר בדברי הגבויאים יעודי העולם הבא הרבה צביאור כלשר חזר הרבה צדברי ההכמים. וגם מחמר הזה סימן כ"ה אחרי שאו המלה הוא על מה שלא הורגל בהפלוחיו וזכרו העוב"ה אמר שזה הדמיון אמנם הוא למי שהתקיים ולא קבל דברי רבותיו וכו': כמילה עם השבת. פרק רבי אליעזר חק כלל ח"ר עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שנה אינה דוחה את השבת, מילה צמנה שאי אפשר לעשותה מערב שנה דוחה את השבת. אמר רבא הלכה כר' עקיבא. ומנין שמייל דוחה את השבת שנאמר וביס השמיני ימול משמע אפילו בשבת: או הפסח עם השבת. דהכי חק בפסחים פרק אלו דברים, אלו דברים צבכה דוחים את השבת, שחיטתו וזריקה דמו וכו'. ושם ח"ר הלכה זו נעלמה מצני כהירא, שפנים אחת חל י"ד להיות בשבת ושכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו, אמרו להם אדם אחד יש שעלה מכבל והלל שמו ששיטם שי גדולי הדור שמיטי ואצטליון, שלחו בשבילו ושאלוהו, אמר להם נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בחמדי מה מועדו האמור בחמדי דוחה שבת שנאמר עולה שבת שבחור, חף מועדו האמור בפסח דוחה שנה וכו': השמעת כולך כוזר על חבור לקראים בדבר ממה שזכרתי לך וכו'. לפי שעדיין היה אפשר להלין בעד הקראים ולומר כי לא מהתחממות וקבלה היה דברים בפסמי החכמים ובזולת זה, רק מזד קבלה היתה אללם נאמנה יומר מקבלתנו, ראה לברר לו כי אין זה מן האפשר מזד ריב המחלוקה הנמלה להם בכל פרט ופרט, כי זה מורה על היותם סומכים בההתחממות, ומזה קרה להם בהטה הדעה על זה האופן מן ההלוק וכמו שיבא סימן ל"ה. והנה שאל ממנו אם שמועה שמת שיהיה אלל הקראים חבור דבר ממה שזכר למעלה במסורת או מביקור וכו' בסמך שיסמך על דעה חכס או חכמים, על זה קבלתו קדמויות משתלשל חכמי ויהיה הדבר ההוא מקודם צדים מאין מחלוקת, וכדי זה לחוסם דבריו המהגלגלים משימן כ"ג להשיב על שאלה המלך סוף כ' כ"ב, ולהורות כי מה שיראו טעמה הקראים יוהר מכריעות ומפיקה לפטי, אין לבוס לב אלו, הואיל והוא מההתחממות וסכנתם ולא מהשתלשלות קבלה נאמנה ישמכו עליה:

לא

לן אמר הכוזרי לא ראיתי ולא שמעתי, אבל אני רואה אותם משתדלים בכל כחם : **לן אמר** החבר זה ממה שאמרת לך מההתחכמות והסברא, והמתחכמים בעבודה למלאכת השמים*) יראה שהם יותר משתדלים מעושי מלאכת ה' המצווים עליה, מפני שאלה במנוחה במה שקבלו ממלאכת ה' ובטחה נפשם כהולך בעיר "שלא (כ"א ולא) הודמנו למחלקת חולק, ואלה כהולך במדבר איננו יודע מה יפגע והוא מזדיין* בשלחים חלוץ למלחמה ומלומד בה. ואל ישיאך מה שאתה רואה מהשתדלותם, ואל יעצלך מה שאתה רואה מרפיון המקבלים, ר"ל הרבנים, כי אלה בקשו מצרים להבצר בהם, ואלה שוכנים על ערשותם בעיר קדומה ובצורה : י"א מזדמן, אצ"ל

קול יהודה

לן לא ראיתי ולא שמעתי. כי מה שדברתי לך סימן ל"ד כי כן אומרים הקראים, ועלה בדעתי שיבדילו בין קבלת חופן קריאה ובין קבלת ביאור הענינים מאומד ומחשבה, הלא זה דברי בדך משא ומתן כלאומר. וכבר העיר ראב"ע בהקמתו לתיכונת הכורה על היותם נעדרים ח"ף משגיגי המסורה והנקודות והעממים, באמרו שם כי הנדוקים הפתולולים כל ל"א כרצונו יפרש הפסוקים, גם במצות ובחוקים, וכס מדעה תולדות לשון הקודש רקים, על כן יהי גם בנדקדוקים, ואין יסמו במצות על דעתם, וכל דגש והיכפו מלד אל ד כפי מהשגחתם, בעבור שלא חמלא בבורה מנהי אהה בכל זריכה מבוטרה וכו', ע"כ : אבל לא רואה וכו'. שמים זו שמענו למעלה סימן כ"ב אשר עליהם דדה שנה המלך. האחת ברואתו הקראים דבקים בהשתדלות עבודתם יותר מזולתם, וי"א שם ואני מבקש מתך עמה שהבאר לי קלה ביאור שמה שח"ף בקראים על לני רואה אותם משתדלים בעבודה יותר מהרבנים. והשניה ברואתו כי פשטו של כהוב מטייע לקראים בכל אשר יאמרו, וזה היה מורה על נדקתם לפי הדעה המשותף. והבכר הכל סימן כ"ג להשיבו על אחרון ראשון, ונחשבה עד הנה השוכחה עליו. ועמה כי הרחיב למלך מספקו האחרון, שב לפקק על הראשון, כאילו אמר מה היה למחור עליו מה שמתחת בגנות רודפי הפשע מההתחכמות וסברתם, וקבלה ברחוק תעמוד. אבל עדיין מסקי הראשון במקומו מונח ועומד ואינן מושבו כאשר נהגלה, כי אני רואה אותם משתדלים בכל כחם בעבודה הלח יותר מהרבנים, וכאז דבר מחלתי הנפש לעלם להם זה ועל מה זה :

אצ"ל נחמד

לן לא ראיתי ולא שמעתי. אינו יודע דרכם כלל : משתדלים בכל כחם. מתחללים כלל כחם לנפק מצוות ועממים מעמלם ומדעתם לבלר דברים המפוסקים להם, כסבור שזה סתמרות כי עורחים לנפק קרינת ארמים : לן זה כמה שאמרת לך. כבר עקר המנר רחויזו כפי"ג כ"ג בגנות ההתחכמות געניני החורה והמלטה : והמתחכמים בעבודה למלאכת השמים נראה שהם יותר משתדלים. ר"ל אותם המתחכמים לחשג דרכי עבודת במלאכת שמים נראה שיהיו להם וספקירות לאל, ואין סדבר כן רק גרשוו וערוו, סדדי להשלים הסרון ידיעתם צריכים לסתלות וסורה דב : מעושי מלאכת ה' המצווים עליה. יותר מן הודעים סדר המצות כילד הם מחויבים לעשות אותם ממה שמוזים מן הבורא : מפני שאלה במנוחה. ר"ל הסוללים אחר הקבלה מלאו מנות קבלתם ואין צריכים לנפק אחר משעור הכתובים ופירושים : כהולך בעיר. כמו מן שהולך בעיר ירח מן הלסטים, ואלו פגעים ולכן אינו נותן לב לתגור לני קרב : ולא הורמנו למחלוקת חולק. איננו נוחלים כל לנפק עשיות ושמונים נפירות הכתובים עמד החולקים, מאחר שאור הקבלה נוגס להם והלחמ כעוה להם : ואלה כהולך במדבר. הקראים מאחר שאינם ידיעים ביאור הכתובים והקבלה כל עמם, הם נבוכים גענינים כמו שהולך במדבר שאינו יודע מה ילד יום, ואולי יהיה נפגע מן הלסטים או יהיה מאלל לחיות, מוויין עמנו כהרבות וכלי מחשבה ומלמד ידיו למלחמה. ובדמיון זה הם הקראים מאחר שאין יודעים דרכם הם מומונים ספיר להכוח ולטעון גנד כרבינו. ושלא הוא מרב כמו שלח לרוב ומגנים (ד"ב ל"ב) : ואל ישיאך. אל יסית אותך : מהשתדלותם. כרבות עשויותיכם ועריותו שמוניות לב במקרא : מרפיון המקבלים. ר"ל שאין הכרנים נוחלים לב לרדוף אחר המלאכות ולקרקע על ביאור פשט הכתובים כמו הקראי שכל למודו לחזור על הכתובים : בקשו מצרים להבצר

לן זה כמה שאמרת לך מההתחכמות והסברא. כי כמו שההתחכמות והסברא אשר בדו מלכס היה להם סבה לרדפם הפשע והיחוס ספקך עליהם, כי כמו שההתחכמות והסברא אשר בדו מלכס היה להם סבה לרדפם הפשע והיחוס הקבלה בקרבן זיית, היא הטמנת ג"ה השתדלותם רב ועושה במלאכת שמים. ובינות הדברים מבוטרת, כי הסומך על קבלתו ימלא לנפשו מרגוע, לא יירא מרביבות עם אשר סביב שרו עליו, כי מבדר משגב קבלתו ידמה מעליו כל חבני גליסטרולא אשר יורו המורים בהתחכמות וסברא, ולקבץ נבלתו לו חבני קלע, ובחלו לא הודמך לתחלוקת חולק. והסך זה הסומך על בימות וקבלה לא וקבלה, כי הוא כהולך למקום חוברים רבים לוחמים לו סביב. ועל כן לריך הוא להזדיין בשלחים ובחרכות וכו', והוא משלחן ואוש שלחו בידו (ד"ב ל"ב) : כי אלה בקשו מצרים וכו'. על דרך מחמר הכבוז יעלזו חסידים כבטור ירינו מה משכבוהם רוממוה אל בגרוסם ורבי פיפיוס בידס וגו', כי התייה מווחתם כבוז, ה' ילחם להם וסם יתרישו : בעיר קדומה ובצורה. היא (* ידעתי וכוונתי בעבודה למלאכת השמים על כה הגנ"ה, שגם סהם כפתולו בעבודתם למחוד (ירמיהו י' י"א, מ"ד י"ז י"ט). והמנר דקיק בלשונו, ולסם דמס אר הקראים, ועל הכרנים אמר

לח אמר הכוזרי כל מה שאמרת בדיון הוא, כי התורה הזהירה על תורה אחת ופשט אחד, והקראים כפי סברתם ירבו התורות כפי סברת כל אחד מהם, ועוד כי האחד לא יעמוד על תורה אחת, כי בכל יום תתחדש לו דעת ותוסף דעתו, ויפגע מי ששייבהו בטענה וצריך שיעתק בהעתקת דעתו. ואם נמצאם מסכימים נדע כי הם מקובלים מאחד או מרבים שקדמו, וכן הדין שנכפור עליהם (כ"א ענין) ההסכמה, ונאמר להם איך הסכמתם כמצוה פלונית והדעת סכרעת בה אל פנים רבים, ואם אמרו כן היתה דעת "עכן" (כ"א ענין) או בנימין או שאול או זולתם, הייבם עצמם טענת הקבלה ממי שהוא יותר קדמון ויותר ראוי להאמין, ר"ל רבותינו, כי הם רבים ואלה היחידים, ודעת החכמים סמוכה על הקבלה מהנביאים, ואלה סברא נרידא בלבד, והחכמים מסכימים ואלה חולקים. והחכמים

אוצר נחמד

קול יהודה

קבלת משה מסיני. ואמר קדומה כי מנהג הנינים הקדומים להיותם מקדים מאלד. ואוספה לך כזה טעם שני כי דברים של קדש נעשים מאליו, כאלו נעשה מהם מקשה חיטטה, ולרוב נעשה את ושאלי, והכלל כי אמת ה' לעולם, ולעולם כל משפטי דקדו:

לח כל מה שאמרת בדיון הוא וכו'. מאמר

ההלך קיים דברי החבר בקדומה שלמה הקדאים כהולך צמדך אינו יודע מה יפגע וכו': תתחדש לו דעת ורובוקף דעתו. רובע לומר או שמתחדש לו דעה מכל וכל, או שיוסף איזה דבר על דעתו הקדומה: ויפגע מי ששייבהו בטענה. וכאמר החבר בקדומה אינו יודע מה יפגע וכו': וצריך שיעתק וכו'. כאלו נעקק מעלמו ואינו ונהפך לגוף אחר שמתקף דעתו הראשונה. ואמר זה כלפי מה שזכר כי ירבו התורות כפי סברת כל אחד מהם, וכוד כי האחד לא יעמוד וכו': ואם נמצאם מסכימים נדע וכו'. להיווה קשה וקרוכ לנמנע היוחס מסכימים דבדר תורה מהחכמותם וסברתם לולא שסמכו על קבלת מי שקדם. וז"ל וכן הדין שנכפור וכו', כי בלי ספק אין זו הסכמה עלמה שא"כ לא היו מתקיימים עליה רק היו נעתיקים יום יום וכמו שזכרנו, אלא ודאי סמכו על קבלת זולתם כמה ששמעו מיוחד רצוי אללם או רבים רלוים, ובק הם מחייבים עלמה לבור אל משמעת קבלתו, וכמו שזכור בסמוך. או נפרס אמרו וכן הדין שנכפור עליהם עליו ההסכמה וכו', כי ראוי ונכון שנראה עלמנו פתול אין לנו יודעים סכנה הסכמה היתה מפני קבלתם מן הזולת, ושאלם איך הסכימו למשן יכילו כשנזכרם אשר הם ילדו. וענין ושואל המכרים בדבריו על אשר אין מסה רשע ביום רב יכודאו נאון ז"ל, כדבר הראש"ל בספר הקבלה באתרו בינו היה עק ושאלו בנו, ועקן זה בציט לור היה

לחבר בהם. מעוני ידועתם בדנים על ימים טוים נעעוה פקיו הכוזרים: שאל ערשוהם. ימחו ככוד על משכמות: בעיד קדומה. עוף קבלת אכופיו דור מזור עד משה שלים לרכים לחוש לשום משכול:

לח כל מה שאמרת בדיון הוא, כן הדין מוסר מתיב

שלא נאמן נכס: תורה אחת ומשפט אחד ויחס לבס (נמדוכר ט"ו). נמשעות סכמו של עדה יכרלל יתגנו כפרס סולס כלים אחד: כפי סברת כל אחד. כפיוס סכמו: ועוד כי האחד לא יעמוד על תורה אחת. ר"ל לא נבדל של אחד מן הקדאים יתכן סכאל לו מוסר אחת, אלא שם אותו האחד ישנה לחזות הרבה עם הזמן, כי סיוס נראה לו כך ולמחר יתוסף דעתו ויראה לו בענין אחר: ויפגע מי ששייבהו בטענה. ר"ל אשר שקבע בלבו דרך עקב וימלא עיניו נעמד נגד המשיבים עליו לדחות ככרות וצריך שיעתק בהעתקת דעתו. כאלו ישנה דעתו ליום ממר ישנה טעמו כחורה ויחס לזוה אחר כמותו: דיני סכורס: ואם נמצאם מסכימים נדע שהם מקובלים מאחד או מרבים שקדמום. ר"ל שמהר שאין להם קבלה ממש סיוס זה שכולם מסכימים בו זה קבלו מאחד מן הקדאים שתקדמום או מקדאים רבים שלפניהם: וכן הדין שנכפור עליהם ענין הסכמה. שלם, שורת דיין טוחן שזמר וכו'. כלומר זנוין לכס הסכמה זו מאחר שמהר השכל יס לפרס כמחוב על חופים רבים: הדיבור עצמם טענת הקבלה. ר"ל הו סו מודים סדיין לקבל משפטי סכורס מן הקדומים לו. וממי שזמר יתור קדמון ויותר ראוי להאמין: ר"ל רבותינו. סטס הם כפיוו שאלוי לקבל ממי שזמר קדמון ומי שזמר יותר ראוי להאמין, הרי יודו שיש להאמין לדברי רכומיו שסם מקבלם יותר קדומה וממי שזמר ראוי להאמין, שקבלתם היא מן הנינים: כי הם רבים. רכומיו הם רבים: ואלה. סן ושאלו הם יחידים: סברא נרידא. סכרל לבד אשר דוד להם עק ושאלו: והחכמים מסכימים. כל החכמים מסכימים בקבלת אחת, וזו"ל מרות סכורס מדרכם ססם, וקף אם נמצאם מתלוקת בדברי ממי כהואלת סדין, ככר

ומ"ה היה כחמה, והכירו בו שמן פכול מפני כן לא נסמך לנאון וגם לא סייעוהו מן השמים להיות ראש גלות. וממני העיניו שחיהו בלבו העלמה סרפון ועמד עדים כשרים חכר עדים כשרים, כמו שמדרכו בספר זה, ונעשה זקן ממרה על פי ציה דין בלתי שמוס אל כשופטים, וחכר סכורס והעמיד חלמדים וכדא מלגו חוקים לב עובים, כי אחר מחרב נחלדלו העינים עד שעמד מן חוקס, ע"כ: והחכמים מסכימים ואלה חולקים. אל יעול לב אדם עליך לפקק ולמר

והחכמים דבריהם מן המקום אשר יבחר ה' ואפילו אם היו דנים מסברתם נרידא מן הדין היה לקבלם, ואלה אינם כן. ומי יתן שישימיעוני תשובתם בשאלת החדש הזה, ואני רואה אותם הולכים אחרי הרבנים בעבור אדר באדר, והם

קול יהודה

אוצר נחמד

כלה המהלוקה מוזהה נ"ב בין חכמינו ז"ל ומה ימרוץ להם בזה על קולך, כי הנה הרמב"ם בהקדמת זרעים יליך מסה יקוע ובחמתו יסך לך, כי לא כלה מהלוקה כשום פנים בפירושים המקובלים מפי מסה, שהרי מלו ועד עתה לא מלאו מהלוקה בזמן מן הזמנים מימות המשי ועד רב אשי בין החכמים, כדי שיאמר אלה המוזהים עין חכירו ויניארו את עיני שנאמר עין נשין, ויאמר השני אינו אלא כוסר בלבד שהייב להם. ולא מלאו גם כן מהלוקה כמה שאמר הכתוב פרי עץ הדר, כדי שיאמר אחד שהוא אחריו ויאמר אחר שהם חזושים או רחומים או זולתו וכו', עד אמרו שכלן פירושים בדרך מדרכי ההלכה והאסמכתות ועל דומיהם אמרו כל החורה נאמרו כללויהו ופרטויהו ודקדוקיה מסיני, אבל אע"פ שהם מקובלים ואין מהלוקה בהן מהמכתה החורה הגמורה לנו, וכל לא הוזהים ממנה אלו הפירושים בדרך מדרכי הסבורו והאסמכתות והראיות והרמזים המזויים במקרא. וכשתראה אותם בגמרא משיינים וחולקים זה על זה במערכת העיון ומביאים ראיות על אחד מהלוקה הפירושים והדומה להן, כגון מה שאמר הכתוב פרי עץ הדר אולי יהיו רחומים או חזושים או זולתו וכו', אלו הראיות לא הביאים מפני שכתבם עליהם הענין עד שודע להם מהראיות

כבר יש לנו כללים ידועים בסקי דינים כדל לארזת, וכדברי מי, כמו שאמרנו פלוגי ועליו סלקו כפלוגי, וכן בעיקר הדברים אין מהלוקה, וכמו שחאריך בזה הרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים, ע"ש: ואלה חולקים. אלו נעמדו בעניניהם וכל אחד יש לו רשות לארזת כפי סברתו כחכמים: מן המקום אשר יבחר ה', הנה נאמר כתורה כי יסלח ממך דבר למשפט בין דם לדם ובין דין לדין וגו' וקמת ועליה אל המקום אשר יבחר ה' אלפיך, ובכח אל סכנינו הלויים ואל השופע אשר יביא ימינו ססט ודרכת אפרודי לך את דברי המאמץ וענין על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום שהוא אשר יבחר ה' וגו' לא חסור מן הדבר וגו'. והנה שאלת קבלת חול' מלוי כמה שקבל בנ"ד הגדול בירושלים ומחויבים אהנו שלא נאמר ממה: ואלה אינם כן. הקראים עושין חסור ע"פ חסורו ארזת ע"פ ונאחז מכלל: שישימיעוני. הקראים: בשאלת החדש הזה. הם הקראים מלגעים על חול' כמה שקבעו שמצו סוד העבור הסיבוב עתה בינו, והם עריץ קובעין הדברים ע"פ הראיה, ובאורם מאמר שאמר האל הדיש הזה לכם היום הוליו לקדש ע"פ הראיה דוקא בכל זמן וכלל מקום, בארזת שלא נקרא חודש אלא ענפי המחשבות הלגט ובכאיותם בחיודם, וכבר זכר זה ג"כ הארכנאל ב"ל נא, וכפי זה אמר הכוזבי אל הם לא מלאו ידועים ועלבים כענין זה: ואני רואה אותם הולכים אחרי הרבנים בעבוד אדר באדר. הנה הם שוים עם הכננים שאין מעכנין שום חודש

האלה, אבל ראיו כלל ספק מיושוע ועד עתה שחאחרו היו לוקחים עם הלגט בכל עתה וכן מן מהלוקה. אבל הקרנו על הרמז הגמאל בכחוב לזה הפירוש המקובל, וכן היא ראיותם על הגלגל, וראיותם על דברי אויביים בעשם ממון וכו', ויזל קרי. וכבר חלק עם הדיין להמשה חלקים, וביארי כי החלק הראשון פירושים מקובלים מפי משה ויש להם רמז בכחוב ואפשר להוזהים בדרך סברא, וזה אין בו מהלוקה, אבל כשיאמר האחד כך קבלתי אין לדבר עליו. החלק השני הם הדיים שאמר בהם הלכה למשה מסיני ואין ראיות עליהם כמו שאמרנו, וזה כמו קין אין חולק עליו. החלק השלישי הדיים שהאילו מדרך הסברא ונעלו עם מהלוקה כמו שזכרנו, ונשקם הדין בהם על פי הרוב, וזה יקרה כשישמה: העיון, ומשום כך אומרים אם הלכה נקבל ואל לדין יש השונה וכו', ע"כ. גם הראב"ד הלוי בראש קבלתו לזה וסותרה אמתה אחרתו, שכתב כי כל דברי רבותינו אלו חכמי המשנה והגמרא כלם מקובלים חכם גדול וזדיק מפי חכם גדול וזדיק, ראש ישיבה וישיבו מפי ראש ישיבה וישיעו, מאשיי כנסת הגדולה שקבלו מהנביאים זכר כלם לברכה, ולעולם חכמי הגמרא וכל שכן חכמי המשנה אפילו דבר קטן לא אמרו מלבד, מוזן מן החקוקה שחקנו בהסכמת כלם כדי לעשות סייב לתורה. ואל לחשן אדם שיש בו ריה מיומן לאמר מפני שנחלקו בכמה מקומות לכך אני מסופק בדבריהם, אף אלה הקהה את שניו והודיעה שהוא ממנה על פי ג"ד, ואלה נחלקו ר"ל לעולם בעיקר מזהו אלא בתולדותיה, ששמעו עיקרם מרבותיהם ואל ששלטו הם תולדותיה מפני שלא שמשו כל זרמן. ביולא בו לא נחנקו אכ מליקין נר שבה את לא ועל מן נחלקו בזה שאלו מליקין ומה אין מליקין, ולא נחלקו את שובע בקרוא ק"ש ערצות ושחריה לא לא, ועל עם נחלקו מחימתי קורין את שבת בערבות, ומחימתי קורין את שובע בערבות. וכן לכל דבריהם, ע"כ. אולם הקראים למחלוקתם אין קאה אף בעיקרי הדינים וכפי מה שזירה ההבר על חלוק דעושת במקומות רבים מה מה האמר, ויב"ד כמה ישנו במחלוקתם ועלו, וחכמינו בהסכמתם יקומו וייעודו: דבריהם מן המקום אשר יבחר ה'. יעלנו נאמר כי יסלח ממך דבר למשפט וגו' ועליה אל המקום וגו' וכמו שיבאר ל"ם: ואפילו אלו דנים וכו'. כי חובה זו הייתה מוטלת עלינו מזל אמרו על פי הכורה אשר יבחר וגו' ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא חסור מן הדבר אשר יגידו לך ימינו ושמהל, וכבר ביארנו על זה אפילו אומרים לך על ימינו שהוא שמהל ועל שמהל שהוא ימינו: בשאלת החדש הזה. שהחזרה סימן ל"ה, ושם נאמר היינו רוצה שישיבנו הקראים השונה מספקת על זה: ואני רואה אותם הולכים אחרי הרבנים. הנה הקראים אשר קרבה פטונו של חכוב יחלפון ואת עשפט הקבלה עזנו, ישמרו את מדש הכניב לעשות לפסנת

במועדו

חודש רק אדר, וכאמנם לריב עבוד ושני כ' אדרים דוקא
לא וילמו שום חודש אחר כנסה, וכן הם מודים שאין מעבירין
רק בחדר ובהשגות ניסן שזו ארץ מעבירין, ובת"ש בנאסדרין
(דף ג') שאין מעבירין אלא אדר ר"ל בחדר. ודבר זה אינו
מפורש בתורה ורק חז"ל דרשו: והוא במהלכה"ס בא ו"ל,
ראשון הוא לכס וכו' ו' וימתן ואמר שמור את חודש האביב
שחודש הסמוך לאביב חתם מעבר את חודש אדר. והאמנם
בפ"ד מהל' ק"ס כתב חז"ל, ואין מוסיפין לעולם אלא אדר
ועושינן ב' אדרים אדר ראשון ואדר שני, ומפני מה מוסיפין
חודש זה מפני זמן האביב כדי שיהיה הפסח באותו זמן
שאלמחר שמור את חודש האביב, שיהא חודש זה בזמן האביב
על"ל. וכנה מחלה שבה אומרים שהחודש הוא שאמר האל לא
נאמר רק דוקא על ראיית הלכנה כחידושה הוא קבלו ישראל
השגות טעויותם כל עיקר, ואין יתכן או בלא זו על חודש
ניסן נאמר, והם עלמם מודים שהודש ניסן שומרים אותו
לקבוע בחגיגה הטהרה וכווא חודש האביב, ר"ל זמן ששלמם
שנת התמה הטהרה כי ר"ל חודש הלכנה י"ל ויהי כ"א שנת
והוד ר"ד חלקים לפי חשבון מולד הלכנה. ובכ"ה הראב"ע פ"ג
בא שהולקוהו ר"ל הקדשים אומרים שנת קבלה ביום להסחל
דבר האביב. וא"כ הכתובים מחשיבים או את זה כי חודש
הטהרה פעם י' ושעם י"א כנועד, וא"י אפשר שיזון חודש
הטהרה לראיית הירח בשום פעם. והם יאמרו שבאמת לריך
לעשר השנה אבל יהיה טעמו חודש שלש עד שיהיה ר"ח ניסן
בצד שגראל הלכנה הטהרה. ואין יתכן או הלא לעתה החיוב
לעשות ר"ח ניסן עם ראיית הירח דוקא, ואין רשות לעבר
שנה רק דוקא אם נמשך האביב. והנה יודע שאיננו אה ביום
אחד נמשך האביב לריך לעבר, והנה הקדשים ארץ יודעים
שחודש אדר מתי מראש הלכנה הטהרה, והנה אפשר שחראל
הלכנה הטהרה ביום י' של אדר וא"כ לא יהיה ספה בחדש
האביב ולא לריבם שיהיה להטעור, ואפשר שיהיה אה עד יום
ר"ל ואז אין לריך עבוד. וא"כ ארץ יודעים לעבר כנסה, כי
אחר שכבר נראה החודש שזו אין רשות לעבר, שאין מעבירין
אלה אדר זה וזה הוא ניסן, והנה טעויותם על השנים הם
תקולקים אלנם, או שמעבירין שלא כהן או שאין מעבירין כעת
הטורח. וזולת לדעת הכתוב ודאי שכל נכון אפילו בזמן
שחודש מקדישין על פי הראיה, לפי שהודש העמוד היה אלנם
חודש או עלישם וכו' ולא היו חוששין אה לא יהיה ר"ח ניסן
בעת הראיה, וכבר לא יושב חודש אדר ויהיה אדר י' מעבירין
יום יהיה השנה בזמן האביב (ר"ל התקופה), ולא היו מעבירין
השנה רק מעבירין אדר ודוחין ר"ח ניסן יום אחד, ולא חששו
כל ראיית הירח אם יהיה ע"ל של אדר (ובת"ש בנאסדרין
דף י"ג ולענין אדר), ובכ"ה הראב"ע פ"ד מהל' ק"ס שאם
היה תקופה ניסן כג' בניסן או אח"כ מעבירין, והם היה
בע"ז והוא מעבירין אדר וכאמור בגמרא. ובאמת שהקדשים
מתי שגרינו מובחנים בעבודים על השנים הפכו להם
מנאגנו שאנו נהגין היום כבוד עבור שנה, ועושינן בי"ט שנים
שיעוריהם שם ג' ח' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט
שנים, ומכ"ה ג"כ בארבעה עשר ב' כל דברים אומרו ששנים
יהיו שהקדשים נדרים בזה אחר הכתובים ועושינן הכתובים
יהודי הנכבד, וזה חודש גדולה להם שקובעים הכתובים ע"ס
הראיה כמו שגלו בני כהן, ובעבודים נגריים אחריו כעל
כרחה וקובעין אותם עם הכתובים שאמרו מעבירין היום:

נמועדו כמשפט כחוב ע' ראה שמור את חודש האביב
ושפיה פסח לה' אלהיך כי בחדש האביב הויתקן ס' חודש
אלהיך וגו', על כן יעברו גם הם את השנים כחוב
למען יבואו המועדים בזמנם, לפי האביב, ששנים
בקציר, ושכוחו באסיף. ובכן יתבאר חדשים ומועדים
לימות הלכנה כחובו על ספר הישר, וע"י העמוד יתו
שנתו הלכנה עם שנת התמה, כי מתגד הבהות שמה
יתחדשו זמני אביב קציר ואסיף המזכרים כחובו,
ובכל זאת לא נתו הפלה לאליהם. אמנם לא שנה
איש עדי הקבלה עליו להאמין שיש עם דברים אחרים
זולתי האביב שבשנין ראוי לעבר את השנים, כלם
נקבצים בלא רק בהלכות קידוש החודש והראב"ע פ"ד
אשר לקובו עם הלחה אחד מתקומות המשנה והגמרא.
ודברי הראב"ע ח' ראה יורו משפטי הקדשים בזה
ליעקב באמרו. את חודש האביב, נקרא כן בעבור
שהיה בו אביב בלילה ממצרים, והמחשיבים אמרו כי
לא נעשה ספה בלא אביב, וכבר התיבוי על הכליהם,
גם אנהו מזה כי ב"ד היה משחל לאביב וכו', עד
אמרו וטעם ראשון כאשר ימלא האביב היו חודש
הראשון, כי משם יתל לפיכך החדשים, אם חסם
שנה שבערה י"ב חודש או י"ג לא מחוש על זה, חסם
מעט ראשון, רק דקדמויני ז"ל מחשיבו עם האביב
דברים אחרים, וכן דברייהם אמת, ע"כ. והוא הדבר
אשר דבר ס' בלא אל פרעה לחמר. שמה חסן ק' כלל,
אע"פ שישראל בנית המקדש היו מסתכלים אל
האביב, לא היה עבור השנה מסור להם כי אם לבית
דין שהיה משחל לדבר האביב אחרים חסן מהאביב כחוב
במשנה, ע"כ. ושם נאמר היה חסן ק' ראה חסן
המקרא שהמועדים חללים בב"ד דכחיו ויוען חסן
חזקוהו לעשות לפיכך בחדש השני, והם היה קבלה
בידם להסתלק לדבר האביב כאשר חסן החולקים על
רז"ל, למה לקח ענה לקבוע ספה בחדש השני וכו',
ע"כ. ובכל אלה לא הטינה ידיו לדעת ארץ ילכו
הקדשים אחריו הרבנים ומה לריבם אליהם, שהרי עינים
להם הלא ידעו אם ענה האביב הגיע. וזולת אהי
הרואה בתחלה הדעת כי בטנין האביב עמנו לריבם
הם לסמוך על הרבנים, שהרי משפטו חלוי בהשקפות
שמות מהסדרות מחכמינו ז"ל, ועליהם יתו גם כמה,
וככל היואל מפי רמב"ם בהלכות קידוש החודש פ"ד
וה"ל. שנה מעוברת היא שמוסיפין בה חודש, ואין
מוסיפין לעולם אלא אדר, ועושים אותה שנה שני
אדרים אדר ראשון ואדר שני. ומפני מה מוסיפין
חודש זה, מפני זמן האביב, כדי שיהיה הפסח באותו זמן,
שאלמחר שמור את חודש האביב שיהיה חודש זה
בזמן האביב, ולולא הוסיפו החודש היה הפסח בא
פעמים בימות התמה ופעמים בימות הגשמים. על
שלהם סימנים מעבירים את השנה, על המקושרו על
האביב ועל פירות האילן, כי"ד ב"ד מהחשיבו ויודעין
אם תהיה תקופה ניסן בני"ט בני"ט או אחר זמן זה

והם מקשים להם בראיית ירח תשרי איך צמתם צום כפור בתשעה בתשרי, הלא

קול יהודה

אוצר נחמד

והם מקשים להם בראיית חידה. הקלאים מקשים על הכתובים שקובעים עשוי ע"פ החשבון ועשוי ר"ח ע"פ המולדות, והנה יום זה שקובעין בחשבון הוא קודם ליום הראיה ביום אחד. וכמ"ל הראשית ריש ס"ה מהל' ק"ס וז"ל, בזמן שאין שם סטדרין קובעים ע"פ החשבון זה שאנו מתחשבים בו היום ואין מקבצים להם, אלא עומדים שיהיה יום שקובעין בו בחשבון זה הוא יום הראיה או קודם לו ביום או אחריו, וזה שיהיה לאחר הראיה ביום הוא פלא ובארצות ששם למערכ, עכ"ל. וזאת הוא שקשה שיהיה מה שקביעותו עלה איש מעון ליום הראיה ביום יום אחד לנעמיים. והנה לא הוקפס להם מן הקדומים אם יהיה הקבוע אחר הראיה, מאחר שאי אפשר שיהיה יום החשבון אחר יום הראיה אם לא על דרך פלא וכמ"ל הרבנ"ם. ואמנם הקבו מן המוקדם שאנו עושים ר"ח תשרי ע"פ החשבון ואפשר שראיה מאוחרת ביום אחד שלם: איך צמתם צום כפור בתשעה בתשרי. שטעמי נפי

לפי' נזמן הרי הן מעברין כדי שיהיה האביב מאו להקריב ממנו עמר החטטה כמ"ל נזמן וכדי שיהיו הפירות נומחים כדרך כל זמן האביב. ועל שלם ארצות היו נומחים באביב, על ארץ יאודה ועל עבר הירדן ועל הגליל, ואם הגיע האביב בשתי ארצות מאלו ובאחת מאלו לא הגיע אין מעברין, ואם הגיע באחת מהן ולא הגיע בשתיים מעברין, אם עדיין לא זמחו פירות האילן. ואלו הן הדברים שהן העיקר שמעברים בשבילם כדי שיהיו השנים שני החמה. ויש שם דברים אחרים שהיו ב"מ מעברין בשבילן מפני הצורך ואלו הם וכו', ע"כ. והנה להיות כל אלה מתיחסים לידיעת חשב האביב שעל פיו הם הקראים יתנו ויסעו, ומכללם לפי ההרואה הוא ענין התקופות ע"פ החשבון, והוא תלוי בזיכור חפרוהו שרים וקראוהו ידביי עם קדמוניו ז"ל אשר מקלה שנתם שלם בשניהם כהב בעל יסוד עולם

מאמר ד' ע"ו ח' ובתקומהו זולתם, גם ידיעת התקופות אשר עליהם יסמכין באביב מחין תמצא להם אם לא יעשו להם רב או רבנים להסתלק מן הספק, על כן ראוי היה להם שילכו בעבור זה אחרי הרבנים חף לפי שעתה שעמימה שאלות לאביב בלבד. והנה יהיה אמרו בעבור אדר באדר כאילו אחר בענין עבוד השנה לצורך האביב לכל דבריו ולכל משפטיו שזכרנו למעלה. והוא מה שהורגנו למשוחו בחדש אדר מפני היותו סמוך לאביב, ובו יהיה טועם אדם לרץ לעבר, מתחמה שעדיין לא הגיע האביב ולא זמחו פירות האילן כאמור, מה שלא היה יודע עיניו קודם לכן, ומשכנעם ניסן לא היה כהן לעבר כי הוא ראשון להדשי השנה, והוא הוסטנו ניסן אחר נמצא שלם אדר תשרי בשביעי. וכבר נכלל כל זה בתה שכתב הארזבורה"ם כבדר המורה וז"ל וז"ל תלמוד מעברין אדר אחד וזאת משאר הדברים, וז"ל מפני אצורך שיהא תשרי שביעי שנאמר בחדש השביעי באחד להדש. וטעם נ"ב לרץ שיהא עשירי שנאמר בחדש השביעי הוא חדש פנה, וטעם נ"ג אין מעברין משום שנאמר להדש שנים עשר הוא חדש אדר וכו', עד אמרו אי נמי מפני שחדש אדר הוא סמוך לאביב ובו יהיה טועם אדם לרץ לעבר מפני האביב אם לא, ע"כ. וכן הנה ראונו מוכרחים מה אלא הקראים, חלבד מה שהורונו ז"ל במבילתא, ר' יצחק אומר הוולוי וחדש המעברין מה חדש למנויים חף שנה למנויים (ר"ל יום שלם בחדש וחדש שלם בשנה), מה חדש אין הוספה עבורו אלא בסוף חף שנה אין הוספה עבורה אלא בסוף, והוא חדש אדר, ע"כ. ועוד דרשו וסברתם את ההקפה הזאת לתועדה מלמד שאין מעברין את השנים אלא בפרק הסמוך למועד, ע"כ. ועדיין לב אדם טוקפו מאשר נמצא כחוב להראב"ע פ' בהר כי אחרי אמרו ויהיה הפרסי אמר כי יראל! היו מונים בחשבון השמש והכחיש דבריו, הכב את עינו בלפי הדברים וכדברים האלה דבר. והדברים האחרים שהיה על שנה הלבנה, דע כי אין ללבנה שנה כלל, רק בקשו המהשנים מספר הדשים קרובים לשנה החמה ומאלו י"ב, כאשר אין להמה חדש והמהשנים בקשו מספר לחמה שיהיה כחלק קרוב לחדש מיומון חדשי הלבנה, על כן הדשית הנה ללבנה ושמתינו ישובו בסוף לשנת החמה. על כן העיקרון חז"ל כי לעולם חז"ל היה בראיית ידוע ז' עגורים בעל מחזור הלכה למשה מסיני, אמ"ש שהיו קובעים בכל חדש ע"פ ראיהו ללבנה, והוא המחזור ידוע מחכמה המזולה, ע"כ. נראה מנזרח שיהיה הפרסי הוא מקלה מה נעשומו לשנת החמה, והקראים מקלה מה נעמוסם לשנת הלבנה, ואלהו כחך בחיולבנו על טוד העבור המקבץ בין שני ההפכים האלה. וזהו דברו שם על ימים מהיה גאלוהו חז"ל. ימים, שהה שם שוב הימים מקור ומוס וקין ומורך כאשר היו, כי כנחם שוב השמש לתקומה. והנה אנהו ריבויים לקבלה על שנה תמימה אם לחמה אם ללבנה ואם שבתה, ע"כ. שם שם שני הקצוות זה את לשמות זה והמקריים ביניהם. וההבאר מכל זה שאין הדברים מתחבים אחר הרבנים שנתם שנה הלבנה לשנת החמה, וגם הנפש לא תמצא מכל אשר זכרנו עד הגה. וככה יורו ג"כ דברי הראב"ע שכתב באורך (פ' דא חל פרעה) כי שוב כלל שתינו בכל המחזור שנת החמה והשדשי תמיד הדשי הלבנה, היא דרך יצאה מיוחדת לאשר הדריכונו ע"ה"ש בקבלתו ואין לקראים הלך בה. והנה שנת מוכחתו לאיתנה ולתנאה הראשון כי לא יאמר אחרים אחרים שנתם שנת הלבנה. הכה מהחכמה להשיב על זה שמועם על הרב בראשית סקא וז' לאחר, כי הקראים כפי סברתם ירבו האורות כפי סברת כל אחד מהם וכו', והנה הם כחוח כחוח של מלאכי חבלה זה אומר ככה וזה אומר ככה אל אשר יהיה שנה הירוח. ואלו אין לנו אלא דברי הקרב העורך ערך מלחמותו גנד הקראים האולכים בחקון העבור אחרי דרך הרבנים כמו שקדם, כי אמנם לפי הנהגה רוב הכהונה הללו זה עימם מלך לכן פשטו הכתוב הלוחץ אומם באמרו שומר את חדש האביב וכו': והם מקשים להם בראיית ירח תשרי וכו'.

שארית לרוב נגמילאל ורבי יהושע מגדולי ישראל המפורסמים בחוקי העבור, כפי מה שסופר עליהם במשנה ר"ה פ"ב, כלשך כלו שנים ואמרו ראומו בזמן וללול עבדו ר"ה נראה וקבלן ר"ג, (ר"ל שראוה ליל שלשים ולא ראוה ליל ל"א, ורובן נגמילאל לא האמינם מפני היותו מאמין שהיה נראה ליל ל' ואחר כך נראה אחרו ועב אל השמש וכאחר ליל ל"א, אבל האמינם בעדותו שהעידו בראייתו בעת הראיה והם שלל ראוהו בלילה האני שמת הלשה ראוהו או כשהו ערפל ולא הרגישו). אמר ר' דוסא בן הרכינם עדי שקר הם היאך מעידים על האשה שילדה ולמחר כריסה בין שניה. ח"ל ר' הושע רואם אני אח דברך. שלח לו רובן נגמילאל גוזרי עליו שחלו אלוו במתוך ובמעטותיו ביוהכ"פ שחל להיות בחשבוך. הלך ימלאו רבי עקיבא מיער, ח"ל יש לי ללמוד שכל מה שפשה רובן נגמילאל עשו, שנאמר אלס מועדי ה' מקריאי קדש אשר הקדירו אחס, בין בזמן

לפי תכונתו הוא תשיעי לפי הראיה. ומס שלל הוקשה לסם ששאר מועדים ארץ אנו אוכלים בשביעי של ספח חמץ, לפי שזה הענין אפשר לתקן בעשיות ב' ימים טובים, וכמו שפושין בלחם כרוב ישראל שני ימים טובים ושפח שמה ימים, ואולם ביוהכ"פ שאין עושים אללנו רק יום אחד, וכאבו הראשונים סתמו שחור חמץ שיוהכ"פ בריך וספח מעבדו יום וששיתו שכליל סהוב נחליל לנעת הכרנים, ואם כן אישנ זריכים להטעותו שני ימים ושני לילות רצופים, והשני ללכה, וכמוכ ב"ר (דף כ"א) רב נתמן יתיב בעשייתא כולה וימא דספורי לאורחא אחי האי גברא אמר ליה למחר וימא רבא במערה, אמר ליה מתיבא את וכו' אמר ליה דם תהא אחרימו, וירכ"ל ח"ל כריו מפ אל דין שחוקיקי להטעותו שני ימים ושני לילות. וכאמה שקראים שאינם מודים שכליל ספור נחליל עושים שני ימים ואת וכו' אמר ליה דם תהא מודרי כראב"ע ה' אחר, ויפ שמומים על הקדשים שמומים האלו שאין מתענים רק יום אחד, קרוב הדבר ששכחו מורה, ומכ"ל גם כן כרב בעל קול יאודה, ולכן הם אומרים עלינו שנתעו עושים יוהכ"פ כהנהגה

בין שלל בזמן אין לי מועדות אלל אלס. כל לו אלל רבי דוסא בן הרכינם, ח"ל אס בלום אמו לדון אחר בית דיו של רובן נגמילאל זריכים אמו לדון אחר כל ב"ד וכו' שמד מיימות משכ ועד עשיו, שנאמר ויעל משה ויהרן נדב ואזיהוא ושבעים מזקי ישראל, ולמה לא נחפרשו שמוחו של זקנים אלל ללמד שכל שלשה וששש שמעודו ב"ד על ישראל הכי הוא כביט דיו של משה. וכל מקלו ומעוהו בידו והלך ליבנה אלל רובן נגמילאל ביום שחל יוהכ"פ להיות בשבועו. עמד רובן נגמילאל ושקפו על ראשו, ח"ל הוא בלום רבי וחמירי רבי בתיבס, והתמודי והטעמו שקבלת דברי, ע"כ. והנה לפי חשבון רבי דוסא ורבי יהושע הכי לום כתר לרובן נגמילאל כחששה לחדש, ולזה אפשר שכיון בלמרו ארץ צרמתם צום כפור בתשעה בתשרי, וכל כוונה להוציא דבה רעה על חמיתו ח"ל. אמנם לא נחה דעתי בזה, שהרי הלשון מורה כי הדריכו את לשונם וקלה שקר בקשומם עליו מזד הקולקל המתמיד היואל לפי דעהם מחוק העבור המתקון בידינו אשר על פיו יראה ונכוח בקביעות מועדיו. על כן אמרתי כי נחמו עיניהם כמה שהרשע בידינו מחשבון העבור שאלל חסר לשלם, והנה יקרה פעמים רבות שאליות היחז תהיה אחר כך, ולפיכך יאומ כפי הראיה לקבוע ראש השנה ביום ל"א, וכמו ששמי פ"ק ד"ר"ה על ששה חדשים היו שלוחים יולאים וכו' על אלל מפני ר"ה. ועל זה כתב הרמב"ם בהל' קידוש החדש פ"ג כדי שיעבו מאפיין ביום שלשים לחולל, אס מודע להם שקדשו ב"ד יום ל' טובים אחרו היום קדש בלבד, ואס לא מודע להם טובים יום ל' קדש ויום ל"א קדש וכו', ע"כ. ולאחריו על ששקבון קבענו שמארות ביום שלשים מאין פניהם אל הראיה כלל, וכמו שכתב הרמב"ם בהל' קידוש החדש ראש פ' ה' ח"ל, ובזמן שאין שם כוהדריין קובעים ס"פ החשבון זה שאלו המשכים צו היום ואין מחקקים לראיה, אלל פעמים שהיה יום שקובעים צו בחשבון זה הוא יום הראיה או קודם לו ביום או אחרייו ביום, וזה שיהיה לאחר הראיה ביום, שלל הוא, ובמלכות שכן למעבר ארץ ישראל, ע"כ. ועל כן ימלאו הקדשים וקובעים להקשות עליו מהקדמת הקביעות או אחד כהתאחר הירה הלאות, ומס ימתך לפי דעהם שזום הכבור אללנו מוקדם ופסול כי יהיה תשיעי במקום עשירי. ולא ידעו ולא הבינו שאין הראיה קובעה אלל ב"ד הם שקובעים ע"פ עדי הראיה כשהיו שם המוכים בל"א אשר להם נמסר דין זה לכל משפחיו, כמו שזכר בעל יסוד עולם מאמר ד' פ"ה, ואחר ביטול הסמיכה נמשך ענינו על פי דרך שכתב שם פ"ו ח"ל, וכפי זה שזכרנו היה דין קבוע ראשי ההדשים והמועדים ועבור הטיח בזמן הראשון פ"ט ב"ד עד שבכמה המדינה, וכלו ההדשים והקובעים שמעודו בלחמיתם כי ים בגלות הוא הלך וסובר ר"ה והתחמה מתלדלת וכו' ישראל הולכים ודלים ומהפוזים בקלוי אדמה, ולא היה לפי כן להשיג כלס על הראיה ולא נאמר ב"ד סמוך בלחין וכו', עמדו להם אז חמתי ישראל כלס וכו' והכינונו עליהם כלס על ענה בטנה וכוחה, כל השמים נחסייעו עליה, ויסדו לנו והקפיתו לעבור השנים וקביעת ראשי הדשים והמועדים ולפשות ישראל כלס על החשבון הכסו והמתקון המפור בידינו עתה מהס וכו'. שקר היתה קבלה ומסורת בידם מהנביאים כי כשיגרמו העוונת שלל ימא ר"ד סמוך ויבטל דין הקבוע על פי הראיה מפיכ. לנכוח ולעשות ע"פ החשבון המתקון האמור, כלומר לנהוג עבור השנים בכל המחזורות של י"ס המנייים מצריאת העולם וכוה על ספר גו"ח חז"ס לעולם, ותלל לקבוע ר"ה בימי חז"י, ולא יוהכ"פ בימי אנ"י, ולא הפסח בימי בדי. והנהגה אז בכל ישראל וקבלו אחרו כאליו מהר סיני, ואסו לכסור ממנו עד שיבא מורה זקק, בחתיקו בדי. וי"ח כפי זה כהנהגה אנונייה לעשות מועד המעשר והסוכות יום אחד בלבד ככחוה בחרוה, חון מר"ה שלעלם קודם לכן היו עושים אחרו שני ימים, וחון מיוהכ"פ שלעלם בכל מקום ובכל זמן עש פשוט יום אחד בלבד, ע"כ. ובדברים. אמרים כלל זה כמה שכתב הראב"ע פ' אמור על מועדי ה' ח"ל.

חלא יבושו, והם אינם יודעים אם החדש הוא אלול או תשרי כשיעברו או אם

הוא

קול יהודה

אוצר נחמד

כתשע למחרי: הלא יבושו. הלא תפסו כלמה פניס
שס מדקיקס עלינו כיום אחד: והם אינם יודעים אם
החדש הוא אלול או תשרי כשיעברו. ר"ל שאלכיס
תשרי כשד עזריס מכלי דעת מתי זריס סגס עזר מז
תריס. סה אס עיזר סגס כשיעו חודס אלול עול סס
ספס אס כדון סיה סעכור סלסס וסרי זס סחדס אלול, א
סמל סלל כדון עיזר וככר סוה תשרי, ונמלל סס מקלגלס
כלס

והכלל שח"ל העתיקו לנו נסמסמק על סעכור כגלות,
וכן קבלנו מפי נביאים ולא נכל לעשות דבר אחר
סיד ממנו, ע"כ. וזלל אכר ככב בעל ספר סהנך
ס' זל אל פרעה על מזוה קידוס סחדס ח"ל, ולס
סמלל אס כן סידך לזו עושים סיס סלון לו סכמיס
סומכיס, דע סכן קבלנו סר' הלל סגסל כזו סל רבי
סיוהה סגסל סהיס גדול כדורו וסמך כזרן, והלל
סכס סמקן לו סחכון סעכור, הול קידס חודסיס

ועבר שנים העמידים לנא עד שיבא אליהו, ועל זה אל סומכיס סיס, ע"כ. ולל קוסיס זו יכיליס סיו
סקראיס לעשוהה ג"ל נעין חמן כפסח, שנס הול כזכר, סהרי כל אדר ססמול לסיסן לפי סחכונו סחז
לעולס, וגס סס סיהה סרסיס יכולה לכהמסה ונמללו סוכליס חמן כשיעיו על ססה מזל קדימה סחועד
יוס אחד על סרלוי. יס לומר סזכר ספיססס סכולל לכל יסרלל ככל סחכונס, כו ענין סחמן כשיעיו על
ססה לל יכלול סרלוקיס מירושלים סחורגליס כיוס סוב סני על גליוה אכר כו נחמו הלך לכזעה וגס לסמוה
ונפסרו מידי כריסחן, אך כוס כפור להיוהו ככל סמקומוה יוס אחד כזכר סיו כל יסרלל ככלל כעיניו סין
נקי סחפיססס לפי מה סיהסונו, וכ"ס סהקראיס סהס סהספור על אדוהס לל כזרן יסרלל סהר רק חזנה
לל, וספיססס סיהה עס סחויס אללס, ונמקס לל סיה כזכריס סמס על חמן כפסח מפי סיו"ס סני
סחוב כמספסס. וככר לקהה אנוי סמן מנחיוה סקראיס כזעינה סחועדיס, והסס קזעיס עוד סיוס על
פי סרלוי סיס אנו על מקומו. ונמלל ככוב על ספר אחד סגדוליס דבר זל לטוט. יס לסמין סכונה
לז סחוק לקדס סחדס על פי סרלוי, וזולס מה סמכשיס כעיניו רלויי סיהה סשסנה קסח סמרלה כפי סמרנה
לז סחוק סהוב סיהה עלל סמקוס אחד ונמקוס אכר לל ירלה, גס אס יקרר עניס סין יסיה סדכר. אמס
מפי סני סקסה כידוע כו יסרלל כזמן סהיו להס נביאיס וגלו סמקוסם למקומוה סחריס סיו מקדסיס על
פי סרלוי כפי סמקוס ולל ספסו לפני סקסה, וסין לחוש סהיס יכיו מקדסיס סיס, וססה לחזר, כו
סיה מזוה סכח סהמלל סיו כרה, יס כין מקוס למקוס כפי סמרנה סגיה סעה וסחי סעוה וסלס סעוה
והללו סחויס כפי סמקוס, הול כדון כירה. וזולס מפי מעינה סעיס, כפי סהור כזמנו כר סיה סעוה
ועל כל פניס סיו עושים ס' כו סהקרב, כו זלל סהה סכשירה סחורגליס סחוכר כה כזכר
סמסוק כמו כזכרנו כסר מזוה, הול כדון על מה סיבא כידיו, ע"כ. ומללחי לרלכ"ע ס' אמור סככ
על מועדי ס' וסחפסריס יוכ"כ סני ימיס מה יועילס בעכור סדחיוה, כו כזנה נטר"ד אס על סחורל סיס
רלוי סחיפנו כזמנה לקביעותנו, וכי למה נעוה סחמו סחכון סחנה כעכור סנה אכרה, וס יקרר להס
עס סרלוי ע"כ. וסרה סעל סקראיס הללו סדכריס נלמרו וססו סחויס להעמוה סני ימיס לללל סמקס
סחייו לעשירי, וזולו נחלו כמה סלמר סחכוב ועינחס אס נפסוחיס כזשעה לחדש כזכר, וסיהה קוסייחס
לניו מזל מה סחינו ס"ק דר"ס סהסלוחיס יוללס כלול מפי ר"ס כלכר כזכר ועל סחרי מלפי סחועדיס
ועי' רס"י כו לללר סקדעוהו כ"ד לסחרי סלוחיס יוללס ליוס סמרנה וזוליס על מקוס סיוכליס סגיה
על סחן ומודיסיס על כעכר כ"ד לללול וסס ללו כזי סלל ילל כס סוקסס כזינ"ס וסכוס, וסיה סיה
כזמנוה על סרלוקיס סלל יוכלו סלוחיס סגיה אליוס קודס יוכ"כ, כו לפי סחוי ח"ל סעמיס יומו
כשיעיו סמזדקן סעכור כ"ד אס סחודס וסס לל דעו. וסמפיחי סחריס כזס כזוני סלקס כזיכוס די כו
מסג סקראיס להעמוה כשיעיו לכד מכה ספסו לכ ככוב אכר זכרי, וסעל זס סחור ח"ל כל סיוכל
כשיעיו סללו סקסה סחייו עשירי, וגס סיוה סהנז סחוד לי על סמלללס סחיס סיוס סחיס סמפיס
זלחי יוס אחד לכד, הלל אכרר קרוב הול סשסחינה סורחס סחז ועד ענה, כו כפי סכרהס יכרו סחורוס
כמו סקסס. וסיה סקראיס רסח סיוו לפעמי סחמינו, ורלוי להס לכפון נפסל ללללל ולכזש, כו כרו
לפניה סיהה כפלו כזוכה. וזו סחור הלא יבושו והם אינם יודעים וכו'. ר"ל סלס לל יבושו סחויס
כזס זל על סחור סללו, והלל סקראיס עמל סחיס יודעיס סיוה סח חדס סחרי כזכר סללל לולל סרלנה סחמינו
אכר סיהה להס לעיניס, וכי אין להס סחכולה מעמלס לדעה זלל סח רוק סה יגששו כעוריס קיר. וסיה כשיעברו
לל סגה על פי סחורו אכר יורוס סחמינו, כמסגס להמך כזס אכר עקזוסיס, לל סמכמה עמלס ידעו
ינינו סחדס סיוה סיקרה כו סחוב כשיעיו ממנו וסעליו סיהה סלוחיס עז סכניס סלס הול סחוד סלול
ול סחרי וכו', וסכונה כזו סלל סחמה וסחמיס סיהה סגה סיהה רלויי להעכר כלכר סכור, סיה סול
סחרי סחמה, וספס כיוו סליו כזכריס כסלמרו סין נמכיס זוס כפור כשיעיו כשיעיו. ולל סל סיהה
רלויי להעכר נמלל סחדס סיוה סגסל סרעמוה עליו, והול סחדס סרלוי זוס כפור לחול כשיעיו ממנו
כלמור, סחינו סחרי רק ללול לפי וסכנן סגיה סיהה סעכור, ודכרס סלר מעל כזמרו סין נמכיס זוס

יפוד

הוא תשרי או מרחשון כשאינן מעברין, והלא היו אומרים אנהנו הטובעים ומה נפחד מהבלילה, אנהנו לא נדע אם החדש תשרי או מרחשון או אלול, ואיך נקטת למי שאנו הולכים בעקבותיהם ונלמוד מהם, התצוונו (כ"א בשביעי) בתשיעי או בעשור לחדש:

אמר

קול הוראה

אוצר נחמד

כאשר בחשבה נחשבה, כי אינו אלא ללול כאמור, וזה כי קריאת תשרי לא תחול לעולם וזלתי להדש השביעי שאל זוט כפור להיות נמוכו. והנה אם לא היה הפנה הידוע להעבר מנאל החדש השביעי מוקדם בכדי חדש אחד ולאו היה ראיה קריאת תשרי, וכבר הם חשבימים על היומו אלול לפי חשבון השנה הידוע המעוברת, זה הולך לא יתכן. וכן להפך כשאינם מעבדים בהמשכס ג"ל להוראת חמיו, הנה אם השנה פשוטה כעורלהס, יפה כונו הקראים נזכרון חדש תשרי, ולא היה ראיה להעבר כחשו נהדש ההוא ויחמרו לו הלא, ים קראו מקרא החדש תשרי להדש מרחשון, כי אמנם אילו היה השנה הידוע ראיה להעבר, ומנאל החדש השביעי מואחר בכדי חדש אחד ולאו יחמה קריאת תשרי כמזכור, והלא הם חשבימים על היומו מרחשון לפי חשבון השנה הפשוטה הקבועה על אלול, גם זה הולך לא יתכן. והמה לא ידעו הבין בכל אלה רק הם כעורים נמשכים אחר פקח כי מתי חז"ל הלא הם חיון. ושפטר עוד לפרש אמרו לעברו וכשאינן מעבדים שיהיה מוסב לקראים כשאל פשוטה מחדש עמנם לבנתי לכה אחר הרבנים, והכוונה בזה שאם היו באים לעבר בזמן שאין הרבנים מעבדים, הנה זו להסרון דעתם במעשיהם היו נבונים בידיעת תשרי ההוא הרמזו אליו אשר יחזיקוהו הרבנים להדש העול חסותם הקראים כאמור, האם הוא תשרי כפי שנת הרבנים הבנתי מעבדים השנה הידוע, או אם הוא אלול כפי דרך הקראים שהיו מעבדים את השנה מסכנתם לא נדעה ולא בהשכל. וכן אם ברא לגזר שהשנה פשוטה במקום היוחס מעוברת אל הרבנים, הפוך הוא פשוטה הי"ל כי יסכנתו בידיעת החדש הרמז אליו אשר הם עתים עמו מלמחר, והוא הוא תשרי כמו שחשבוהו הרבנים, או אם הוא מרחשון כפי דרכם של קראים חשך והלקלקות נפחד לא ידעו כמה יבנה, שאם ימיש עמוד עין הרבנים הולך נפשיים הדרך נהגוהו העבור, אהת יעשו ויכסלו חדש ושנה קרא מקרא. והנה אם ידיעה החדש עמנו שאל זוט הכפור להיות נמוכו איננה אהם רק מהוראת חמיו, איך ימלאם לזכ להשיגם על איזה יום יבהירוהו לעם. על כן אמר ודלא היו אומרים אנהנו הטובעים ומה נפחד מהבלילה וכו'. ר"ל אילו היו נזשים וכלמים ומה כמופל עליהם הונה, היו אומרים וכו'. או עינו שראוי היה להם לומר ככה. והנה זו אהת עליהם שאל ומלתי חידוה לו, לקוח משלו מן העובב נהיה שהביע למדרגה אולה עד שיטות את דבר הפגיעה ודאל לו שיכביד עליו עב סיס, כי אם בחומר מים רבים יבול את עמנו וכל מנפשו ינאל. ראה כמה עפש הוא זה, ההרבים לדבה לא לו על אשר שם לבו למפל ואל העיקר לא פנה, כי עם היומו ראו לבליה אין הבליה משכנת בו, כי נפש הוא חובל ועליה ראוי לחוס להזילה מקר רע, לא אל עוף הנגדים ולכרס. והוגלה ההחול היה זכר בעל הפקדה על ספקו הבליה אין קברים במרמים לקהתו נמוח במדבר, כי כמפלגים בו אשמח משה וכמהולאיים עליו ח"ל, שמה חשבתו מן הפהאים ההרדים מלימה הקבורה אחרי מותם כאילו יקברום בחיים, ולפי שידעת שאם נמוח או נרגז במרמים לא נהיה שם בלי קברים, כי עכ"ל יקברו אותם לכהר הארץ, לזה לקהתו נמוח במדבר כדי שפול כלו שם עברים מהים והיו קובר וכו'. ע"כ. והיא מליה נאה ומסודה לכן הן שהיה מלח שלולת, התבלי אין, שכתם הם לא יחיו כמול. ואחרי הצעה מאר המשל הרימה עין הממשל בארנו לא נדע וכו'. חה כי היה לה ינאל כמול ההוא על עמנם ולומר הנה אהנו כהינעיים שאל נדע אם החדש תשרי וכו', ואיך מוש לבליה ונקשה למי שאנו הולכים בעקבותיהם, והס

לזוט הכפור וזכר הכמועים: או אם הוא תשרי או מרחשון. כשאינן מעבדים. וכן כשאינן מעברין השנה שמה היא לריכה ענור, ומה שהוא מרחשון לדעתם שמה הוא תשרי, וכדין שזומו כעברה במרחשון ויקבע בו ראש השנה וסכות, שמהאר שמקדשים ע"ס הריה דוקא הם מקולקלים ענבור השנה, או שיעברו שלא כדין נחשבה שיראה סירח ביום ל' אל אדר ראשון והתקופה חסירה יום ולריכה ענור ואחר זה לא ראו סירח עד יום ל"א ולא היה השנה לריכה ענור, וכן לשיקוף אלא ויעברו ולא סלגנו ביום א' וכמזכור למעלה. ואם יחמרו ספדר הענורים וכן ביום, מאין להם סדר זה, הלא לקחו על יסוד מן הרבנים אשר יסדו שמה הענורים במהורו י"ט שנים שבעה עיבורים ע"ס סוד החשבון המקובל בידינו חמיו שכן נעשה בזמן שאין ראיה, וכמ"ס נבאון רבנו הגנאל ושאר נאונים, וכן הרמב"ם שפ"ס מהל' ק"ס, ומאחר שאינם מאמינים בקבלה מנין להם סדר הענורים על דרך זה, הלא בזמן הראיה דרך אחר היה להם בעיבור השנים, וכאשר היה תקופת ניסן בע"ל ניסן או אחר' בודאי היו מעברין, ולפי החשבון שאנו מחשבין סיום אינו כן, שהיה השנה שניה מן המהור שיש חופת משה וחלו, והמסופת משה אהת הוא י' יום כ"א שנות ר"ד תלקים כ"ל, וכמסופק סוד חופת חז"י השנה שניה כרי יומת מ"ז יום, ונדעין אין אהנו עומדים ענור עד השנה שלפניו וכן באר עני המחור, ומה נערים עכ"ל אחרינו בכדי השיעורים נזכור: והלא היו אומרים וכו'. לומר ראו שיחמרו על לעמנם: אנהנו הטובעים ומה נפחד מהבלילה. הוא משל לזוט הטובע במנאל

למי אמר החבר תורתנו קשורה בהלכה למשה מסיני או מן המקום אשר יבחר ה', כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים, במעמד שופטים ושוטרים וכהנים וסנהדרים, ואנחנו מצווים שנשמע מהשופט הממונה בכל דור ודור, כמו שאמר או אל השופט אשר יהיה וגו', וכמו לו אמרו ועשית על פי התורה אשר יודוך, לא הבירו מן הדבר, והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמוע אל הכהן ומת האיש ההוא, השנה המרות הכהן והשופט לנדולה שבעבירות, באסרו ובערת הרע מקרבך וכמו לו וכל העם ישמעו וייראו, בעוד שהסדר נשאר מהעבודה והסנהדרין ושאר הכתות אשר בהם ישלם הסדר וידבק בהם הענין האלהי בלי ספק, בין בנבואה

קול יהודה

אוצר נחמד

נמאס וכעיס היו ועוזב פחד הכניעה ודואג על מה שנגדו ונללים בעיני רובם, כך הקראים סדרי הפנים וכדומה אלו זכו כניסתם מיקרב ומיטווס, וכס דואגים עלינו על מה צמח נחשבה כחשי, ובאלה אלה גם יוכלם גם לאש השנה וכמו על הרוב מקוללים:

למי תורתנו קשורה בהלכה למשה מסיני. עסק הד המכר להלכה המאחר במשפט שפי' ב' ד' שאלתנו אין לזכור להסתרות, כי יש לנו רכזי ממונ אלהים להודיענו מחזיון כמורה שבעל פה. ועסק הואל נאמר על מה נקמם קבלתנו, ואמר שחזקתנו קבוצה כהלכס למשפט מסיני ונשאלתנו הקבלה מדור לדור בלי הפסק, והמורה אשר בדינו נקשרה בשאלות חקוקות במקום האמן, וכס כללי הכללות כסירוש המורה שכתב: או מן המקום אשר יבחר ה'. הקר' בשאלות אלו חזקתנו אלו יולד אים ספק כמורה ויולד דבר למשפט, שנשבע כפי אשר יורו אומנו שאפסים שישתלשם פיר הקודש, וזכא על מי שזמזם מיוחדת ועשית על פי המורה אשר יודוך, וכאשר שיעור אל חסור מן הדבר אשר יגידוך: השנה המרות הכהן והשופט לנדולה שבעבירות באסרו ובערת הרע מקרבך. שכמו שאלמד כעוד עבודה אים, ובערת הרע מקרבך (דברים י"ז) שיהא כנדולה שבעבירות, כך נאמר בני ישראל על מה שיוזם כסכן והאנש: וכמו לו וכל העם ישמעו וייראו. ומורה אז שדבר כעס הוס משכס אה כלל האומה ועורק טעם האים. בעוד שהסדר נשאר מהעבודה. ר"ל זאת המארה נעוסה גליונו כמן סכר העבודה כירושלים וסנהדרין יוצרים כמורה וכאפסים על סד הוס סינו מחזיבים לשמוע אל הוראותיהם ותקנותיהם, עד שאלו כדברין כא"ל אשר קדשו ומתווס וזינו על מנגל וגו' המוס ועירונו ונעולת ידים, שאלשם שסס הקנות אה נקתו כומן כניות והיא ספי' אס אומנו לעשות ככל אשר יורו אומנו מן הנבואים אשר יבחר ה'. ושאר הכתות. סס נבואים ונעולת רוח הקודש וכא קול: אשר בהם ישלם הסדר. ר"ל כהכיים כעבודה, והלויים כשירס, ואליה משפט כסירושם, וכאפסים כדוקם משפטיים: וירבק בהם הענין האלהי: כהיות כל זה על עמנו ככוד ס' וזרת עליהם אים כנבואה או כנופ קודש

מהמקום וע'. כי זה זה ישכר, והוא עלס ומאוו אים לבחור כור ממנוס הכ"ד כמו שמבאר והולך: כמו שאמר או אל השופט אשר יהיה וגו'. וככר נת הביאנו על זה אין קל אלה שופט כמייך: השנה המרות הכהן וע'. שיערו אז הלוי עליו עלמו שס ככוב אלא עובד אלהים אחרים באמרו יד העדים תהיה זו כרשונה להמיתו ויד כל העס כמארוכה ובערת כרע מקרבך: וכמו לו וכל העם וגו'. להורות עוד על חומר האכירה: בעוד שהסדר וע'. נקשר למעלה עס אמרו ואנחנו מעוים וע', כי לנו המארה חזקה מן המורה כעוד שהסדר נשאר וע': ושאר הכתות. שזכר למעלה כאלו שופטים ושופרים וכאפסים וכסנהדרין: וירבק בהם הענין האלהי בלי ספק. כי מעינן הנבואה או רוח הקודש או נח קול הנסרסם כי אז אהם לזין דין אמת לאלהם על פי המורה נס

והם הרבנים שנלמד מהם איזה חדש ראוי לנוס, ונאמר אליהם הלוה הקראו לוס ויוס רצון לה' וכו'. ובכך הקראים אשר יבירו יפגמו מהם עקב הרבנים ישמרו, על און עלט לנו מן ההפסדה החלה וישומו על עקב כעיהם הומורים להמיתו היאך רחכה עיכס לעס לוס ככור כמ' כעשרי כמו שקדס. וככה יאמר ככיואל כיה מה שאלמד הול' לכברו ככל לפניו להחגייר עמי חמאי שלא יחוייב להאמין כמורה כעט"פ היותה מפי הנבורה, והולל גינרו כמו שפוסר עינוס פ' כמה מדליקין, ועשה ויהיו כמ' על הכמנו כי עשה ישעיה לו ככהבולות מלחמה להבירו אל מסורת הכרים. וככר שס, יומה קתו א"ל א' ב' ג' ד', למחר אפיך ליה (פי' שאלמד לו כדך, ח' ט' י' ק' למכרע), א"ל והא אהמול למהרה ליה הכי, (פירוט הכי למדמי אחמול להמשיך הקריאה מן הימין אל השמאל ועכשו כאה להפוך הקריאה על פיה מן השמאל אל הימין כדוך קריאת אחי יון), א"ל לוא עלי דידי קא שמכח דע"ס נמי שמוך עלי (פי' מינן אחה יודע שהקריאה משך מן הימין אל השמאל אלה שלמדתיך ומכמה עלי, דעל פה נמי כממוך על דברי), ע"כ. וקורה איה על זה הל' חסור מן הדבר אשר יגידוך לך ימין ושמאל, והחיה המלצה כמיון על קריאה א' ב' ג' ד' כדוך ימין, ומליצה שמאל הפוך קריאתה כדוך שמאל. אה לל נעלמה ממני שפט כע"י א"ל כעיואר ההיפוך באותיות עמן, שכן ככז שס, אפיך ליה כנון חסרין, לוא עלי קא שמכח מינן אחה יודע שזה א"ל' פ' ב"ה אלה שלמדתיך וע', והנבחר יבחר:

למי תורתנו קשורה בהלכה וע'. משפטו למך ימן וצדקתו לגין מלך, כי רוח מבינהו

יענה לקראים כדודתה ויהתל כס, אלה שחמקוס שחקו אומם כמייפה, הוכיף טעס לעכנ לחנות חול', מעינן מה שחוסף רבי דוכס לרבי יהושע כשנתה ר"ה

המחזקה למעלה. וח"ל חזקתנו קשורה וע': או מן הביאנו כור ממנוס הכ"ד כמו שמבאר והולך: כמו שאמר או אל השופט אשר יהיה וגו'. וככר נת הביאנו על זה אין קל אלה שופט כמייך: השנה המרות הכהן וע'. שיערו אז הלוי עליו עלמו שס ככוב אלא עובד אלהים אחרים באמרו יד העדים תהיה זו כרשונה להמיתו ויד כל העס כמארוכה ובערת כרע מקרבך: וכמו לו וכל העם וגו'. להורות עוד על חומר האכירה: בעוד שהסדר וע'. נקשר למעלה עס אמרו ואנחנו מעוים וע', כי לנו המארה חזקה מן המורה כעוד שהסדר נשאר וע': ושאר הכתות. שזכר למעלה כאלו שופטים ושופרים וכאפסים וכסנהדרין: וירבק בהם הענין האלהי בלי ספק. כי מעינן הנבואה או רוח הקודש או נח קול הנסרסם כי אז אהם לזין דין אמת לאלהם על פי המורה נס

בנבואה בין באומץ והודעה, כאשר היה בבית שני, ולא יתכן לעבור על כמותם ההסכמה מדעתם. וזוה נתחייבנו במצות מגלה ופורים ומצות הנוכה, ויכולנו לוטר א"ק במצותיו וצונו על מקרא מגלה, ולהרליק נר של הנוכה, ולגמור את ההלל ולקרוא ועל נטילת ידים, ועל מצות עירוב, וזולת זה. ואילו היו חקיננו יוצאים אחר הגלות לא היו נקראים מצות, ולא היינו חייבים לברך עליהם, אך היו אומרים בהם שהם תקנה

אוצר נחמד

קול יודרה

הקודש או כנת קול: בין באומץ והודעה. ר"ל שגיגה להם שהאמנות מכה ה' נדוח הקודש או כנת קול (עי' ק"ו): ולא יתכן לעבור על כמותם הסכמה. ר"ל אי אפשר שכל הגוי כולו יכתימו על איזה דבר מדעתם בלבד, כי לא יאמרו הסיון רק למי שיש בו עור אלהי, ואם לא כן ימאנו הרבה טוענים נגדם, וכמו שאמר הכתר בזמנו ל'ב: ויכולנו לוטר אשר קדשנו במצותיו כו'. בשנת (כ"ג) הקדש נגמ' על כרבת נר מהנכס שאנו אומרים אשר קדשו במצותיו וצונו, ויכולנו סיון לנו, רב אויב אחר מלא חסור, רב נחמיה אחר שאל אפי' ויגדנו וכו'. ונראה מלל הסופרים שעיך הכתוב שאנו אומרים וצונו הוא מלא חסור, וכן נראה מגמרא דברכות (דף י"ט): כל מיני דרבנן בלאו דלא חסור באמניו, ולפי זה לא יתכן שגברך על מה שחקו החכמים אחר הגלות, כי לאו דלא חסור לא נאמר רק על סדר היוצא מן המקום אשר יבחר ה' ויפסדו שיש בו הכניס ולוים והסופר שהוא המלך והסנהדרין. וכן נאמר דמהתא קרא דשאל אפי' ויגדן לא נאמר רק על הסנהדרין שנתקום המונבא כמו לא תסור: ולגמור את ההלל. בזמן שגומרין את ההלל אומרים אפי' לגמור את ההלל, ובזמן שאין גומרין מברכין לקרו, כך כתב הש"ס בא"ח סימן תרפ"ד וכן מנהג הספרדים, מלבד שני אשכנזי נהגים לבדן תמיד לקרוא וכו' וכו' א"ח סי' ט"ה, וסוף ע"כ סולתא הר"ם מונובא, וסוף חתי השם שאל ידגו את אחת ומברכין כרבה לנטול, ומאמר הכתר הוא פ"ט מנהגו שהוא מנהג הספרדים: מצות עירוב. מדברי סופרים אשור לעגל נחמד שרבה חתום מצותים לתוכו וסע של הרבה בני אדם, וכן אשור לעגל מביא לבית, שגזרו לעגולו כרבות של רבים או מרבות אחד לרבות אחר אפילו כולו רש"י כדי שלא יבואו לכוזב מרש"י להר"ד או לעגל לרבה אחת כרש"י, ותקף לזה עירוב, והיינו שגזרין סת מכל בית וסוקו באחד מן הבתים, וכן באם הרבה הארות שחיותם למנוי אחד וכו' מכל חצר וכו' מכל אחד מן החצרות, וכשת שגברך אחרו מברך על מצוה עירוב. ובכל זה הוא עירוב תכשילין שכנת שאמר יו"ט: ואילו היו חקיננו יוצאים אחר הגלות. ר"ל שהממנים שאמר אלו חקנו לנו איזה דבר או עירוב על איזה ענין בתורה אין אנו מחוייבים לקיימם, ואין צורך רק קיום מנכא או חקנו. ואמר זה כלפי הקראים שצורסם כשנת על עין וסאלו שסיו זמן רב אחר החורבן: ורוב

גם כמה שלא קבלו, ובתנאי של דברייהם ג"כ כמותה ומגלה יש לנו להאמין שהסכימה דעתנו לדעה עליון. והלא שנינו שהסכה ידים פי"ד עומן ומואב מעשרים מעשר שני בשביעות וכו' עד ככה ר' אלעזר ואחר סוד ה' לרש"י וגו', לא ואחר להם של חמשה למנויכם כך מקובל אני כו'. ופירשו דהכלל לתמה מכיני לאו דוקא דמדרבנן בעלמא הוא. הרי שפילע לבין לדעה שהחכמים מתקני ההקטנה יהיו עשורים עזר עליון, ופילו אחר החרבן, שהרי היה זה ביום שמינו ר"ח בן עזריהו ביום של מ"ה חקנו להם כו ציוס, וכל היכא דלשכתן בו ליש על זה היום נאמר דכפרק חספא השאר, ובפירושו הזכירו שם פרק ד' דידים המזכר יום שהסיון ר' אלעזר בן עזריהו בישבה. ועל המנהג שעיךין מדברי סופרים אחרו בשעה שחקו שלמה עירובין וכו' וכו'. ובתנאי דהמזכר קיימו תעלה מה שקבלו למטה: בין בנבואה. כאשר היה בבית ראשון ובהגלה בית שני עד קרוב לרבעים שנה כמו שיבא: בין באומץ. הלא העזר האלהי הילול ליש עזר סיון ל'ב בחמור אלו' היה נבוא או עזר בעיני המלכי וכו', והוא מדגגת רוח הקדש, הצורה המורה פרק מ"ה מההלך השני כמו שיבארנו. או הודעה ע"י בת קול שיזכיר סימן מ"א ויבאר עניני הצורה בשני סוף פ"מ"ב. ובכן אפי' פ"ק דמהדרין ופ"ק דיומא ובאחרון דבוסה מ"ר שמתמו נבואים האחרונים חגי זכריה ומלאכי, כשתלקח רוח הקודש (ר"ל נבואה) מישראל וכו' היו משתמשין בבית קול, פעם אחת היו מכונין בעלייה בית גוריון ביריחו ונהנה עליהם בת קול מן השמים בית כאן אדם שארפי שפשהר עליו שנייה כהמה רבינו אלף שאין דורו זכאי לכך, נהנו החכמים אח עיניהם בכלל הזקן וכו'. ועוד הכירו שם בחוכמה דטובה פרק י"ג מעשים בים על אחמה בקה ה' המצויה ביהיה צבת השוא: ולא יתכן לעבור וכו'. כמו שזכר סימן כ"ד ובמקומות זולתו כמבואר כמה: ובוזה נתחייבנו וכו'. היה דברו עד הגה על מה שעיךין מן החורה ופירושו

מדברי סופרים: ויכולנו לוטר אפי' על מקרא מגלה וכו'. פרק כמה דבליק יתכן לנו, רב אויב אחר מלא חסור, רב נחמן בני ינאק אחר שאל אפי' ויגדן וקדן ויאלמו ק: ואילו היו חקיננו וכו' לא היו נקראים מצות וכו'. כי לא הפול של אחרים שהכוזבים המזכרים אשר בכחה יגבר איש להקרא חקנו בשם מנהג, ראיה לבדן עליה, שהרי סר לא הענין האלהי מעליו ואין אור ה' חתנו כמאלו בכלו נרו עלי ראשנו. ולפי זה לא נאמרו הדברים אלא לענין הצרכה על הקטותיהם, כי על בלי אין עוד חתנו נכיל ולא רוח הקודש ולא צבת קול, אין חתנו מוכיח מכריח כי מלח ה' היה זה, ולפיכך אין לבדן עליהם אשר קדשו במצותיו וצונו, אבל מכל מקום הייבים הם מן המורה לשמוע גם כן לתקנות הסנהדרין שעמדו אחר הבית, כיודע מהתקנות ושלף ויכנה. או אפשר גם כן שנאמר

תקנה או מנהג. ורוב מצותינו מסוכות אל משה הלכה למשה מסיני. וכן ראוי יידיהו, כי עם שלא הוצרכו לטרוח במזונות ארבעים שנה ולא בלבוש ולוי בדירה, והם כאשר היו מן הרוב ומשה נמצא עם והשכינה איננה זוה מהם, והוא כבר צוה אותם בכללי המצות, היעלה ברדת שלא ישאלו על פרטיותם ומחלקותם עם השעות זיעתיקו פירושיהם ומחלקותם, וכבר אנו רואים והודעתי את הקי האלהים ואת תורתיו, והוא כבר אמר להם באחרונה כי היא חממתכם ובינתכם, ומי שרוצה להבויב

אוצר נהמד

קול יהודה

עלמך כי לדעו על הכר אל אלו חייבים מן התורה לשמוע אליהם אלא בזמן הבית, לכן הכתוב וקמ ועלה אל המקום וגו', ובזמן הגלות הוצה עליו לקבל תקומה מן העם המוזכר לרמב"ן בחתלת הגטויו למין המלכות ישיין שיה. עוד שתי ורשה מה שכתב הרמב"ם בחתלת הלכות ממרים וכו'. בית דין הגדול שנירשולמי הם עיקר תורה שבע"ל ובליהם הבעיה תורה, שנאמר על פי התורה כו', כי כל מי שאינו עושה כחוראמן עובר בלא תעשה, שנאמר לא תסור כו', והחך דברים שלמדו מפי השמועה והם תורה שבע"ל, והחך דברים שלמדו מפי דעהם בחתה מן המורה שהתורה נדרשה צדק ורמה בעיניהם שדבר זה כך הוא, והחך דברים ששעמוס סייג לתורה ולפי מה שעשה צריכה, והן הגזרות והמקומות והמנהגות כו'. כל אחד מאלו השלושה דברים מלוח עשה לשמוע להם כו'. וכיוצא בדברים אלו כתב גם כן בהקדמתו למשנה תורה. והע"פ שלא תשא עם על שפתיו המלות שיערקן מדברי סבורים ורבים סייג לתורה ולא נחלת זה כגון חוכה ותמלה, כבר העלה בפרק י"א מהלכות ברומ שגם עליהם מברכים חקב"ו מן הכתוב אשר יאמרו יך תעשה. ועשה על פי הדברים האלה נעברה נא ונרשולמי דברי התנ"ך מראש הספיקא מחוויים לדברי הרמב"ם אשר הציב לעומת פניו, כי חתלה היה שמלות התורה הם אלוהו על שני פנים, אם הלכה למשה פסטי שהתגלה לו מפי השמועה, או מן המקום אשר יבחר ה' כו', והם אשר לא קבלו מסיני ואם קבלו שכתום וחזרו ויסודו על ידי משקולתו שכלם הוידע על פי מלותם י"ג מלות שבהן התורה נדרשה. גם עם שנאמר אשר קי וצהו נהחייבונו בחלות מנלה ופורים וכו', נמשך לדעה הרמב"ם שזכרנו, והע"פ שהשיב בדבריו הרמב"ן בחתלת המעונו למין המלות, כבר דחה הגהות בעל קריה ספר בהקדמתו. ולא זאת ההנהגה בדבריו מה שהקנו הכמינו לגורה וסייג לתורה, דמאי דעדין נקט, היינו המלות שאינן מלוח בדברי תורה כלל: ורוב מצותינו כו'. למה שהיה בראש הספיקא כי הורחקה קשורה בהלכה למשה מסיני או מן המקום אשר יבחר וכו', שב נבחר כי רוב מצותינו מהמין הראשון קבלה מסיני: וכן ראוי שיהיה כי עם וכו'. ר"ל שהמלאי היה מסכים להם ענין התקירה והדרישה בעיני תורהם: ולא לרבוש. כלמרו שעתק לא בלה מעליך: ולא בדירה. כלמרו כי כסות הופנתה אח בני ישראל בהזוימי אוחס מארץ מזרים: והם כאשר היו וכו'. וכרובם כן ירצה ויפתן מספר מתקד מופטי התורה והענין: ומשה נמצא עם וכו'. וממתי תורה מהתנ"ך מן המבוע העליון: והוא כבר צוה אותם וכו'. וכבר פחה להם פחה לדעת ולחקור כמה שהיה לפניהם כללים קארים הסומים ומחומים: היעלה ברעת וכו'. אין דעה סוגלת שצדיות עם כל הבעיות שזכרנו לא יעוערוו לשאלו על פרטי הכללים הם ומלקיים ככל ועל שתי וכל רגע ועיחקרו ממנו פירושי הענינים על קדוקיהם כראוי: וכבר אנו רואים הודעתי וכו'. מורה זה על ביורר הקיים והתורה בפרט, כי זולת זה לא תקבל ידעיה: כי היא דכמתכם. ולולא הידיעה הנמורה אשר קבלו מפי בפרטי הדברים ומחלקותם, חמה זו מלין המלח לנס מן הכתוב הפשוט, אלא ודאי רוב בעל פה ומיעוט בכתב. זה אמרו ומי שרוצה להבויב הפסוק

להכזיב הפסוק הזה יראה ענין הקראים, ומי שהוא רוצה להאמין בו יראה חכמת המשינה והגמרא, והם מעט מהרבה מהחכמות הטבעיות והאלהיות והמוסריות וההגלגליות, ויראה שבאמת ראוי להם להתפאר על כל העמים בחכמתם. וקצת מצותינו מן המקום אשר יבחר ה' עם התנאים הנזכרים. וכבר התמידה הנבואה בבית שני קרוב לארבעים שנה, וכבר שבה וימיהו עד מאד בנבואתו אנשי בית שני והסידותם וחכמתם

קול יהודה

הפסוק הזה וכו'. כלומר כמו שאל"ל להכתיבו לעזרי פרסומו, כן אל"ל לכן דעתו שיראה ויקבל עין הקראים המרמיקים אמתה הקבלה: והם מעט מהרבה מהחכמות הטבעיות וכו'. חלוקה זו מהזכיר לך בהשקפה אל מה שכתב בעל הונח הלבוש בראשית הקדמתו וז"ל. החכמה מתחלקת לשלשה חלקים. החלק הראשון חכמת היצירות שקורין לה בלשון ערב אלג'לים אלטבע', והיא חכמה טבעי הגופות ומקריין. והחלק השני הוא החכמה השמות שקורין לה בלשון ערבי אלג'לים ריא', ויש מי שקראה חכמת המוסר, והיא חכמת המעין והשיעורים והכמת הטובים והחכמת הענין הנקראת מוסיק' אל. והחלק השלישי קורין לה בלשון ערבי אלג'לים אלקי', והיא חכמה הלאהיית, והיא דעת האל ית' ודעה מוסרית, ושאר המושגות בנפש ובשכל ובאישיות הרומיים, ע"כ. והחבר הזכיר מוסריות בכלל והגלגליות בפרט, כי הוא החלק המעולה שבחכמת המוסר. ונקראו מוסריות על שם היוותן כמוסר השכל לשכלו של אדם, להניילו בהשפעת המעניות מן החמר ולהתעלות אל ההשגות העליונות העליויות, או על הניגול הנפש חמדו בשלש מופתים, כמו שכתב הרמב"ם בהקדמת אבות ס' ה' באמרו וכן כל מה שילמדו מן החכמות וכו' עד אמרו כינאל באלו יהיה הכונה לחיד השכל ולהדגיל הכת השכלי בדרכי האמונה, עד שיעיד לאדם ידיעת ההיקף המופתי, והיכה זה דרך שניעו בה ידיעת אמתה

אוצר נחמד

יתרו קדם מתן תורה בא, הלא נאמר באמונה במשנה תורה כבוד דברים כי היא חכמתם וגו', ואילו לא היה כן רק התורה הולח שנכתב לנדב ואין לה פירוש וזוה פירוש הקראים. מה היא החכמה שיתחמו עמיים עבורה, ואיזה מקום ניגש שנכילה ואמרו רק עם חכם וכוון גנוי הגדול הוא, וללא התורה שגנ' והולותו הפגרים מן המדות שהתורה נדרשה בהם, אשר עוד היום כל תמי האמונות מודים שלפלו הש"ס ועומק עיונו על האמת עולה על כל חכמת ההגיון וקשה חומר מהחכמה הטבעיות ועומק עיונו על האמת אין נגלותו ועמוקות ממה דרכי התלמוד וכמו שכתב: ומי שרוצה להכזיב הפסוק הזה וכו'. וישאר שאין בתורתנו מ"ו חכמה ונינה, יאמרו לו עיני הקראים בכנתה התורה, מאחר שאין אדם רק הפשט והחכמה שאין חכמה בתורה להם: ומי שרוצה להאמין וכו'. כלומר לא יאמרו זה הפסוק אם לא שיראה חכמה טבעית: והם מעט מהרבה מהחכמות וכו'. כלומר דברי החכמה ויחוק בתאמרים קריים הרבה מן החכמות הטבעיות וכו', כי גם החכמות הטבעיות מלאו בית בתורתנו הקדושה, והאלויות קן להן בשמות התלמוד. גם המוסריות והגלגליות שזו אדרתיהן אל כותלי בית מדרשו: גם מהחכמות הטבעיות והאלהיות והמוסריות וההגלגליות. מן שמות חלקי החכמות הניגול דברים הקדמונים (ע"י ק"י). ומה שזכר בגלגליות בלבד, לכודות על החשלה העיוש הולח אמתה בתורה, והוא שישוב תקפות ומגולות הקבועות השנים נתיקן מועדי ס', שבהם נראה חכמת חז"ל אשר הליאו תושה בה יותר מעל האמונה, וכמוכר מה מדברי החבר ס' ק"ט ממאמר רביעי, וא"כ וזאי שיתכן לומר כי היא חכמתם וגו'

מציאות ה' וכו', ע"כ. ועל שלשה אלה ביאר המורה בשלישי פרק ה' מראה יחזקאל המושגות בזכרון מלה וארז שלש פעמים כמבואר שמה. וכבר העיר ההבד על חכמת רבנונו ז"ל בשני סימן ס"ז עם היות שם חלוקתו בבחינה אחרת. ובדביעי מסימן כ"ט וחלק ירושיף שנית ידו להאריך על ככה: וקצת מצותינו מן המקום וכו'. יען זכר למעלה שרוב מצותינו סמוכות אל משנה הלכה למשה מסיני וכו', עתה גם כן השלים דבריו לאמר כי רק קצה מצותינו הם מן המקום אשר יבחר עם כל ההגלים שזכר למעלה, באמרו בעוד שהסדר נאמר מהעבודה והסגדדין וכו'. ולפי שגם בכלל ההגלים מהם דבקיה הענין האלהי בנבואה, הואיל בחר כי לא לבד היתה הנבואה מצויה בזייהם כל ימי היות הראשון אבל גם כן בבית השני עדי קרוב לארבעים שנה, וכמו שזכיר עוד סימן ס"ה, והלא היה כהונה על ספר הקבלה הראשון? הלא היה כי שגתו ארבעים לפטר עזרא הסופר ומני זכריה ומלכיה ונכתבה נבואה מישיראל: וכבר שבת ירמיהו וכו'. הלא כיוון לאמרו (ירמיהו כ"ט) כי לפי מלאות לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם והקיימתי עליכם את דברי הטוב להשיב אתכם אל המקום הזה וגו', וקראתם אותו והלכתם וההפלתם אלו ושעמתי אליכם ונקטתם אותו ומלאתם וגו', כל זה מורה על הסידות. אמנם על החכמה יורה אמרו (שם ל"א) כי זאת הנבירה אשר אכרוה את ביה ישראל אחרי היוםם ההם נחם ה' נהיה זה הורחי פקדונם ועל לבם אכתובנה והייתי אתם לאלהים והמה יהיו לי לעם ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותו למקטנס ועד גדולם נחם ה' וגו'. ומקרא מפורש על ירחשם באמרו (שם ל"ב) ועתה לכן כה אמר ה' אלתי ישראל אל העיר הזאת אשר אתה חומרים נהנה ביד מלך בבל וגו' הניי חקבנאם וגו' והשיעורים אל המקום הזה והושבתים לנפש אשר לי לעם ואני אחיה להם לאלהים ונתתי להם לב אחד ודרכי אחד ליראה אותו כל הימים וגו' ואת ירחמי אתם בלבבם וגו': וכבר

והבמתם ויראתם, ואם לא נסמך על אלה על מי נסמך. וכבר אנו רואים מה שנקבע אחרי משה והיתה מצוה, כמו שעשה שלמה שקדש את תוך החצר והעלה עולות בזולת המזבח, ועשות ההג שבעת ימים ושבעת ימים, ומה שכתב דוד ושמואל מסדר המשוררים בבית, והיו למצות תמידות, ומה שעשה שלמה במה שבנה, ומה

ומה

אוצר נחמד

וגו' לעיני העמים: ואם לא נסמך על אלו. ר"ל על אנשי בית שני בניאורי המלכות והתורה: על מי נסמך. האם יותר ראו? שנסמך על מדינת הקראים שאלו ועני, ועצוב דברי כ"ד הגדול שבו נבנים שני צונות בית הכנסת בישראל וכדו העבודה ביחוד שלהם: וכבר אנו רואים מה שנקבע אחר משה והיתה מצוה. הנה אלו רואים שהשנה ביד כ"ד הגדול לעשות אצלו נגד דברים המפורשים בכתוב או יסכימו כלם וילאו שכן לורך המלכות: כמו שעשה שלמה ששקדש את תוך הרצף. (ע"י מה שכתוב מחלקת ר' יהודה ור' יוסי צום). והכרח לפי שטיקו מגמתו לעשות כלפי הקראים הגדלו ממתינים ר"ל וכל נפשית הכתובים, הנה שם השם דברי ר' יהודה שם לפי שטת הכתוב, ש"ע"י וידו ש"ט רשות ביד כ"ד הגדול לקבוע ענין אף שהוא נגד דברי הכתוב: ומה שכתב דוד ושמואל מסדר המשוררים. בלמרו (ד"ה א' ט') המש יסד דודו ושמואל הוראה בלמותם וסם ונתיים על העברים ואלה המפוררים וגו'. והנה דוד חלק את הלוים על כ"ד שמתורת מ"ש הראשונים ב"פ"ג מנ"ל" חלק המקדש וז"ל. שמואל הוראה ודוד חלקו את הלוים לכ"ד משמרות, ונודע משמך כלל שבת, וכל אבני המשמך מהלק אותם ראש המשמך לבתי אבות, וכל יום מימי השבת עובדים בו אנשים ידועים, ורצאי האבות מתלקים אלו העובדים ביום שלום אלא איש על עבודתו וכו'. והנה עוד שם שלמים מנוהרים שאל יעשה אחד מאלהם חירו, שלא יביעי המאמר לנשור ולא השורר למשורר, שאלמך לראש על עבודתו. וסיום שם שלם בימי לוי במלכותה שלמים מלמכו חייב מיסם בידו שמים, שאלמך ולא ימיוו, ע"כ. כרי עוד דין חורס שיבדלו הלוים נעבדוהם ולא הבדילים משם עד שגלו דוד והבדילים, וקר היו עובדים בתמידות, זס שער זס משורר. זס שאלמך יהיו למצות תמידות. והנה בחורס לא נזכר כלל מענין השיר, אך דוד חוקק מלכות השיר, וכן הפאורים לא היו נמשכן שנמדכר אף בבית המקדש שהיו עשרים הולכרו לשוערים. הרי שהקן המלכות לפי נורך המון, ואלו סמוכים צום על הדבר אשר יעידו לוי תהיום אשר שבת" (עינין מ"ש הראש"ע על פרשת ההדס הוא וגו'): ומה שעשה שלמה במה שבנה. ענין בית המקדש נמדה אחרת ומואל אחר

מתה

קול יהודה

וכבר אנו רואים מה שנקבע וכו'. אמר זס לאריות על אמתה מה שטיקו בלמרו וקלת מלוחמו מן המקום אשר יבחר. ובלמרו והיתה מצוה, ענין לומר שלא היתה הקנה או מנהג, כענין אמרו במה שקראים וכו' אך היו אומרים בהם שהם הקנה או מנהג. על כן אמר כי אלו אשר יבחרו היו מלוח בלמך לא תקנות או מהגים: כמו שעשה שלמה שקדש וכו'. בלמרו (מ"ח א' ה') וה"פ א' ה') ציום הוא קדש המלך את תוך ההלך אשר לפני בית ה' כי עשה שם את העולה ואת המנחה ואת הלזי הפלמים כי מנחה נמנחה אשר לפני ה' קטן מהכיל לא את העולה ואת המנחה וגו'. ומתקוקה היא בצומים אף הקדשים, והמנח בחר לו דעה ר' יהודה לדברים ככהבן שקדש את רפת העזרה בקדושה מנחה להקטיר על הרצפה מרוב הקביוטת שהביאו, ללא כרבי יוסי האומר מהו קידש המלך את תוך ההלך שקבע בו מנחה של אבנים שמוכר בלמך וכו': ועשוהו ההג שבעת ימים ושבעת ימים וכו'. עשות הוא מקור וכלילו אמר אה ששש, והוא מה שכתבו שם במקומות הנזכרים ויעש שלמה צעת הלוי את ההג וכל ישראל עמו קהל גדול וגו' לפני ה' להקים צבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום וגו', ובד"ה הוסיף ביאור בלמרו ויעשו ביום השמיני ערלתי כי הטכה המנחה עשו צבעת ימים והגן צבעת ימים וציום עשרים ושלשה להדס השבטיים שלא הם העם להלויים שמתים וצווי לב וגו'. ושבעת ימי חוכה המנחה היו סמוכים ומלרטים ליומי בתי הסבות, בלמרו ארבעה עשר יום. ולדעה רז"ל פ"ק דמ"ק א"ר סרקי א"ר יוחנן אוחה שנה אלא עשו ישראל יום השמיני, והיו דולגים ואומרים שאל נחתיבו שזוהיה של ישראל לשה, יאלה בה קול ואמרו להם כלכם מומנים להי העו"כ"פ. מהו דרש, ק"י ומה משכן שאין קדושתו קדושה עולם וקרבו יהודי ובה לדיוכר בקרלה דהה, המקדש שקדושתו קדושה עולם דולגים, ההם לורך גבוה הכה לורך הדיוס, ההם נמי מיעבד ליעבדו מיכל לא לילכו ולא לישהו, אין שמחה בלא אכילה ושהיה וכו', ע"כ: ומה שכתב דוד ושמואל וכו'. בלמרו (ד"ה ט') המש יסד דודו ושמואל הוראה בלמותם וגו'. וסם ספר ענין סדור המשוררים, בלמרו ואלה המשוררים ראשי אבני לויים וגו', וכבר צמנו מהז שם ה"ס"ד והיו למצות תמידות. ועכ"ו גדול חקן לפי בנייהם ביחוד והכתיב וכו' מן המקדש אשר יבחר ה', להיות מלוחמים משפט כמוב דדר הוא לכל הסידוי ואין צום משום לא הוסיף עליו ולא אמר ממנו על הדרך שפאלר סיון מ"א. אמנם הראש"ע כהב על פרשת ההדס ז"ל, ויחמך וגו' עמה הדיכר חלמך המלכות שהיו על ידי משם ידעון ואליו, על הם לבדס היו בניאוי התורה על שהיה להם לא נחמדה מלוח רק אם היה לורך שעה כדבר שהקן ואליו. ולא ועלה על לכך דבר השיר שהיה בבית ה' ע"י דוד, כי צום חקן היו ומוכר שיכד דוד ושמואל, וככה כמוב בלמותם ולא בנימוהם. והגאון אמר כי קבלה היתה ביום מפי משם כי מלך יקום ויהדס כלי שיר, וכמוהו (ירמיה ז') לא הוילאו משם מבתיכם ביום הצעת, ע"כ. ולדברי הגאון הלז יסדים ההכר כמו שפאל: ומה שעשה שלמה במה שבנה וכו'. מפורשים המש

ומה שהניח סמה שעשה משה במדבר, ומה שהעמיד עזרא בבית שני על קהלו לתת שלישיית השקל, ומה שהעמידו במקום הארון תכונה שתלו לפניו הפרוכת, בעבור שירעו כי הארון נגזו לשם:

אמר

קול יהודה

כמצבים כלים מכלים צמים אשר הדם שלמה זלג כליו של משה. וקרב הוא שכוון הדבר ביה שלמה זלג בנפחתה דבוסה רישו ע"י י"ג, משפנה בית ראשון גנח אהל מועד וענמו עמו קרסיו קרסיו ובריתיו ועמודיו ולדניו, ואשפ"כ לא היו משתמשים אלא בשלחן שעשה משה ומטרה שעשה משה וכו', ע"כ. וחסח אשר דברי מנחמה פרק ששי הלחם (דף ל"ט), ח"ר עשרה שלחמה עשה שלמה ולא היו מסדרים אלא על של משה, שנאמר ואת השלחן אשר עליו להם הפנים וזה. עשר מטרות עשה שלמה ולא היו מדליקין אלא בשל משה, שנאמר ומטרת החבב ונרותיה לבער בערב בערב, ר' אלעזר בן שמעון אומר על כלם היו מסדרים לחם הפנים וכו' וכלם היו מדליקין, שנאמר ואת המטרות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר וזה סגור. רבי יוסי ירידה אומר לא היו מסדרים אלא על של משה, ולא מה אני מקיים ואת השלחנות ועליהם לחם הפנים, אלו שלחנות שלשה שהיו במקדש, שנים שהיו בצולם מבפנים פתח הבית אחד של כסף ואחד של זהב, על של כסף מוחן לחם הפנים בניסוח ועל של זהב ביציאתו שמעלים בקדש ולא מבידין, אחד של זהב מבפנים שעליו לחם ההמון, ע"כ. גם מדרש אמרו ואשפ"כ שעשה משה עשרה שלחנות לא היה מסדר לחם הפנים (תהלה) אלא על של משה וכו' ואשפ"כ שעשה שלמה עשר מטרות לא היה מבטיר (תהלה) אלא על של משה וכו', ע"כ. ומה שכחוב (ת"א ח') ויעלו את ארון ה' ואת אהל מועד ואת כל כלי הקדש אשר בחאל ויעלו אותם הכהנים והלוים, כבר ביארו שם רש"י ורד"ק שאהיה העלוהם מליין ומנבשן גנח אהל מועד בצלוצרות בית האליהם. גם במכילתא על אמרו כי מוצח הנחשת אשר לפני ה' קצון מבכיל (שם) וכי קצון היה והלא כבר נאמר אף עולות יעלה שלמה מה מ"ל קצון, מלמד שמיים שנבשן זה ענן זה, והיו ודבריהם הלה למאורות עשה ביאור אמרו צמח צבנה ומה שהינה ממה שעשה משה

אוצר נחמד

ממה שהיה מסתכן בניו, וזה הכל היה ע"פ רוח הקדש, נמ"ל הכל ככתב מיד ה' עלי השכיני כל מלאכות ההנחות (דכ"א כ"ה). וכן אמרו (נחמיה דף ג') בענין סמיכת אשם מנורע אשפ"כ שנאמר שהסמיכה בו דבר תורה וגם מייקף לסמיכה שחוקה דבר תורה, עכ"ל במנורע לא היתה השחוקה מייקף לסמיכה, לפי שלא היה רלווי לייגעם לדעוין לעבורה במקום שחוקה קדשי קדשים עד שמזין עליו מדרס תעלהו ואשמו, אלא סומן בשער קצונו ואל"ה היו מוליכין הקרבן יורה מכ"ב לאמות עד מקום המזבח ולא היתה חפזם להביא. ומקשי וליעדר פשט, ר"ל פתח קצון כותלם האפזו שם שחזתין קדשי קדשים, ומתקין הכל בכתב וגו' ולא היה להם רשות לעשות פתח במקום שלא נלעוו עמו, ונעקרה מזהו דתיקף להביאה שחוקה למנורע. הרי עשהו על הנאמר להם ברוח הקודש אשפ"כ ע"ד דברי תורה: ומה שהניח פן הכלים שעשה משה. כמ"ל וישע שלמה את כל הכלים אשר ביה ה' את מוצח סוכה ואת השלחן אשר עליו לחם הפנים וכו' ואת המטרות חמש ומיין ותמש משמ"ל. הרי עשהו שלחן אחר ומטרות אחרות והיתה השלחן והמטרה שעשה משה. ואשפ"כ שדברני יואש על מנחמה פ' שתי הלחם שלא היו מסדרין להם ולא היו מדליקין רק בכלים שעשה משה, הנה החבר הפסן לו דברי ר' אלעזר בן שמעון שאמר שעל כולם היו מסדרין להם האשים וכלם היו מדליקין, לפי שכן מורה שם המבוא. ומה שכחוב בעל קול יאודה שהחבר נתחוו לא מה אשפ"כ במכילתא ז"ל, על אמרו כי מוצח הנחשת קצון מבכיל וגו' וכי קצון היה והלא כבר נאמר אף עולות וגו' מה מ"ל קצון, מלמד מיום שנבשן זה עננו זה, ע"כ. ולא שם אל לנו כי זה הדרש אינו רק לדברי יוסי, כמאמרו שששה ביה קדשים (ז"ע), ולדעתו לא קדש שלמה הלאה רק ביה מוצח אכניס ופסל זה של נחשת וגננו, ולא מפני שהיה קצון אלא מפני שרצה לפסול לעולם. והנה סובר הרי תפס דברי ר' יאודה שאמר דברים ככתבן ושלמה קדש הלאה, ואמרו שם שג"ר יאודה פירוש הכחוב שמוצח אכניס שעשה במקום מוצח הנחשת היה קצון, א"כ עדיין לא שפטנו שפסל זה של משה. אלא ש"ל שאף לא יאודה ודאי שפסל מוצח הנחשת תחלה שעשה מוצח אכניס במקומו למערכת הקדשות: ומה שהעמידו במקום ארון תכונה שתלו לפניו הפרוכת. סנה כבר נודע שהארון והכחובים והספרות

במדבר: ומה שהעמיד עזרא וגו'. נאמרו (נחמיה י') והעמדנו עלינו מוצח לחם עליו ששעשה השקל צבנה לעבודת בית אלהינו ללחם המערכת וגו'. וכמה שם הראש"ע כי זה נוסף על מחזיק השקל לנורך העמיים הכהנים. ומשך בזה למה שכחוב פ' השא שהגאון אמר כי כסף כפורים הוא חיוב על ישראל בכל שנה בין שספרם מלכס או לא יואש מספרם, ורואינו משאח משה במדבר (ד"ב כ"ד), ואמרו כי חמתו יקריבו קרבנות הכבוד וכו', וכלן בישא צבליית השקל שהוא נוסף על משאח משה במדבר. ומה שהעמיד קצון שם כי שלישיית השקל היינו משאח משה במדבר, כי מחזיק השקל כשל משה היה אלא שהוכיחו על השקלים בימי עזרא ושלישיית השקל היה אז צמנו עשר גרה. אשם כי לא היתה דעת החבר קדעה הרמב"ן, שחם קן לא היתה מזהו כי רואינו להיחיה לעזרא, כי חזרה זה לנו משה במחזיק השקל שהיתה מזהו לדורס את מה שהתנו. ולשון והעמדנו עלינו מוצח, מוסיף כה בגבורה סברה החכר כי עזרא הוא שהעמיד והתקיים את דברי ההנהגה והמנהג האלה: ומה שהעמידו במקום הארון תכונה שתלו לפניו הפרוכת (בתכונה וכו'). האמנתי כי ידבר על מה ששינו ביומא פרק הוי"ו לו את הכף בספור עבודה הקטורה שהיה עשה ביום הכפורים הכסן הגדול בבית קדש הקדשים, ושם נאמר בגיע לגרון נמן את המחפה בין שני